

ناظر

ناول

Ketabton.com

لیکوال: ودان احمد زئی

د کتاب خانگرنې

د کتاب نوم: ناظر

د کتاب موضوع: ناول

ليکوال: محمد نواب ودان احمدزئ

کمپوز: خپله ليکوال

چاپ چارې: په چاپ نه ارزې خو په ويلو حتماً

ارزې

د ليکلو کال: ۱۳۹۵

يو ڄو خبري

بسم الله الرحمن الرحيم

لومرئ ٿولو لوستونکو ته خپل سلام داسي وړاندي کوم
چي: اسلام عليکم ورحمته الله وبرکاته!

پس له سلام نه بايد خپل خبري رالندي کړم، دا زما
لومرئ ناول ده او سره له دې چې ما خپله هڅه کړې ده،
خو بيا هم ډاډمن يم چې په دې کې به ډېرې ستونزې وي،
بله دا، دا ناول په دې کتاب کې لا نده پوره شوی يعنې ما دا
غوښتي چې دا ناول لا لږ نور هم دوام ولري، نو که ورته
وگورو له همدې امله يې هم ځيني خطاوې پيدا کړي، چې
دا خطاوې هغه وخت لري کېدای شي، چې د دې کتاب
دوهم ټوک ولولي، کله تاسې به وايست چې په دې کتاب
کې له اصلي متن څخه غلطيانې ډېرې دي، نو ځکه يو
غوښتنه له تاسو څخه لرم او هغه دا ده، چې مخکې تر دې
چې زما د کتاب دوهم ټوک وليکم، د دې کتاب په اړه
قضاوت مه کوي او که چېرې تاسې دا گڼي چې دا ناول

همدومره بس ده، بيا اوس هم کولای شی چپ په اړه یې
قضاوت وکړی.

دوهمه خبره دا ده، چپ کېدای شی تاسو د دې ناول په
لوستلو داسې احساس ولری چپ کېدای شی زه حزبئ
اوسم، یا له حزب سره ډېره مینه ولرم خو اصل کې خبره
داسې ده، چپ دا ناول لا بشپړ شوی نده.

یوه مهمه خبره چپ زه غواړه په اړه یې درته ووايم هغه دا
ده، چپ تاسې به وایی چپ داسې څه زه د ناول لیکلو ته
وهڅولم؟

په اصل کې یې دوه لاملونه ول:

اول: په دوولسم ټولګي کې په پښتو ادبیاتو کې زما نومرې د
دې لپاره کمې شوې، ځکه چپ ما ټول کتاب لوستئ وؤ، خو
هلته مې د ناول عنوان له سره نه وؤ، لوستئ، په څلورو
پوښتنو کې درې د ناول په اړه وې، نو ځکه ما له ځانه سره
دا وویل: چپ اوس باید هم ناول زده کړم او هم یې ولیکم.

دوهم: دا خبرې له ما څخه هېرې شوې وې، چې بايد ناول وليکم، تر هغو چې يو وخت په عالم راډيو کې د مرحوم استاد شپون د ناولونو خپرېدل پيل شول، تر هغه وخت پورې، ما استاد سعدالدين "شپون" نه پېژانده، د هغه ناولو راباندې اثر وکړ او زما هغه خبره هم راياده شوه، چې بايد ناول هم زده کړم او هم يې بايد وليکم، دوهمه خبره دا وه، چې ما د بناغلي ابراهيم شبنم (خوانبې اپنگور) ناول او د بناغلي آر ش ننگيال (ولسمشر ما وژلئ) ناول هم ولوست، چې د دې دواړو نه يوازې دا چې لوی اثر يې راباندې کېښود، بلکې په پوره توگه يې د ناول ليکلو ته وهڅولم.

محمد نواب ودان احمدزئ

۱۳۹۶/۰۷/۰۳ کابل افغانستان

داسې مهال وؤ، چې په هېڅ نه پوهېدو نه مو کرکه نه مو مینه
پېژنده، نه مو جگړه او نه مو سوله پېژانده، نه مو د شپې پروا
کوله او نه د ورځې، د خپلوان او پرديو له منځه یوازې دا
توپیر وؤ، چې خپلوان به هرکله زمونږ کورته راتلل او مونږ
به د هغوی کورته ورتلو، خو پردي به کله نا کله راتلل بس،
یوازې دوه شیان مو پېژاندل یو لوبې او بل زده کړه، اودس او
لمونځ مونږ ته عبادت نه بلکې زده کړه وه، نیمه ورځ به
بسوؤنځي کې وؤ، او بیا به چې کله راغلو نو مور به ویل: زویه!
راځه ډوډی چمتو ده، ډوډی و خوره بیا به لوبې وکړې، وږي
شوی به یې؟

کله به چې مو په زړه جوړه وه، ور به غلو او ډوډی به مو
و خور له او کله به مو کتابونه کېښودل او د لوبو لپاره به مو د
کلي جومات خواته ورمنډه کړه، تر ډېره به مو لوبې کولې بیا
به د جومات ملاصیب (مولوي صاحب) ټولو ته غږ کړ: وه
هلکانو! راځی، زه آذان کوم تاسې اودس وکړی، چې ترڅو
کلیوال راځي لمانځه ته چمتو شی.

چا به ویل: سمه ده ملاصیب!

چا به ويل: زه په كور كې اودس كوم او بيا د لمانځه لپاره
جومات ته راځم.

چا به ويل: زه اودس او لمونځ دواړه په كور كې كوم.

ملاصيب مونږ ته ټول اودس په كتابي ډول بنودلئ وؤ، خو
په عملي ډول مو استنجا نه وه زده، هسې خو په مجبوره
ورځ كې بې له استنجا هم لمونځ كېږي، خو زه بيا اوس هم په
دې ډاډېرېم چې به مې لمونځ قبول شوى وي او كه نه؟

نو مونږ هغه كسانو چې د جومات تر څنگ ويالې كې مو
اودس كاوه، هسې يوازې خوله پوزه، او مخ لاسونه او سر پښې
وينځلي، بيا به جومات ته ننوتو او لمونځ به مو په جمع كاوه،
چې كله به مو لمونځ خلاص كړ، بيا به د ملاصيب (صاحب) تر
څنگ كېناستو، او وبه مو ويل: ملاصيب مونږ ته كيسه وكړه!

ملاصيب به كله د آدم (ع) كيسه كوله، كله د نوح (عليه

السلام) كله د اصحابو كيسې او همداسې نورې كيسې به يې
راته كولې، كله به مو قرآن كريم لوست او ملاصيب به يې راته
ترجمه (ژباړه) كوله، بيا به دباندې راووتو، او تر مازديگره
پورې به مو لوبې كولې، مازديگر چې به مو پلرونه راغلل نو،
هر يو به له خپل پلار سره جومات ته ولاړو لمونځ به يې وكړ

او بيا به په گډه (يو خای) کور ته تلو، هلته به مو تر مابنام درس وילו، مابنام به چې کله پلار جمعې ته تلو، نو مابه خپل درسونه خلاص کړي ول، بيا به مور او ما دواړو يو خای لمونځ کاوه، او له هغې وروسته به مور راته کيسه کوله، کيسه به لانه وه ختمه چې زه به ویده شوئ وم، که به مې په درسونو (لوستونو) کې څه ستونزه لرله، بيا به ملا صيب او يا هم معلم اکبر ته ور غلام، هغوی به راسره مرسته کوله، چې کله به بسوؤنځي ته ولاړو نو سر معلم خير محمد به ټول زده کوؤنکي په کتار (قطار) ودرول، سر معلم صيب به يو څو نصيحتونه راته وکړل، او بيا به ټول خپلو ټولگيو ته ولاړو، هسې زمونږ په بسوؤنځي کې درې ټولگي ول:

لومړئ ټولگئ چې زما کوچنئ ورور پکې وؤ، د چنار لاندې يې ورته ليمځئ اوار (هموار) کړئ وؤ.

دوهم ټولگئ چې هغه ته يې هم د زور چنار لاندې پوزئ اوار کړئ وؤ.

او درېم ټولگئ چې د هغه ټولگي تر ټولو کوچنئ زده کوؤنکئ زه وم، زمونږ ټولگئ د توت تر زړې ونې لاندې وؤ،

ز مونږ لپاره يې خو دانې غټې تيرې نيمې په ځمکه کې خښې
کړې وې، مونږ به په هغو کېناستو.

په لومړي ټولگي کې د دې لپاره چې ډېر کوچنی وم، نو تر
ټولو اخر شمېره يعنې پنځلسم وم، په دوهم ټولگي کې مې ډېر
درس ووايه پنځم شوم، او چې کله په درېم ټولگي کې شوم،
هتله لومړئ شوم، نو ځکه کله چې به ښوونکئ راغئ، نو ما به
وويل: ولاړ سئ!

ټول هلکان به ودرېدل، بيا به ښوونکي وويل: کېنئ (کېښنئ)!

ښوونکي به وويل: زده کوونکو ستري مشئ!

زدکوونکو به وويل: خير يوسې ژوندئ اوسې ښوونکيه!

ښوونکي به وپوښتل: پرون مو څه ويلي ول؟

ما به ځواب ورکړ، مثلاً: د جمعې (+) تعريف.

بيا به ښوونکي څو کسان پورته کړل، او پوښتنې به يې ترېنه
وکړې، له هغې وروسته به يې لوست پيل کړ، ډېر په کراره به
يې درس ورکاوه، زمونږ ټولو هلکانو له ښوونځي سره مينه
وه، له همدې امله له ډېر لرې ځای څخه ښوونځي ته راتلو،

هلته به مو درس و یلو، ډېرو زده کوونکو د زړه له تله زیار
وېسته.

په کلي کې هم خوشحاله خوشحالي وه، هر چا به خپل کار
کاوه، چا به د چا په کار کې کار نه لاره، جنگ جگړې تر دې
مهاله هېڅ نه وې، د پسرلي پر مهال به زمونږ کلي داسې وؤ لکه
د عطرونو هټۍ (دوکان) چې یوې خواته به یې لارې یو ډول
بنايسته بوی به یې کاوه او چې بلې خواته به یې لارې بل ډول
بنايسته بوی به یې کاوه، دنیا نه وه سم جنت وؤ، د اوړي په
مهال خو به هسې هم دنیا کې توپیر راغلی وؤ، له نیمې دنیا نه
به دوزخ جوړشو او نیمې څخه جنت، زمونږ کلي هم د جنت
په منځ کې پروت وؤ، له اصلي جنت سره یې دا توپیر وؤ، چې
هلته حورې وي او هر ډول مېوې پکې وي، د شېدو (شودو) او
شرابو ویالې پکې وي، خو زمونږ په کلي کې چې کومې حورې
وې هغه به مونږ لیدلای هم نشوې، ځکه دا خبره ډېره بده وه،
او دا به څرگنده نه وه، چې کومه حوره به دچا وي، د چا په
نصیب به شي، بله خبره دا وه، چې ځینې مېوې پکې نه وې او
بله خبره هم دا وه چې زمونږ په کلي کې شېدې ولې خو په
ویالو کې نه بلکې په پیالو کې، شراب خو هسې هم په

مسلمانانو باندې په دې دنيا کې حرام دي، ز مونږ لپاره
 اوږي (دوبئ) د لوبو تر ټولو ښه څپرکي وو، او د پلرونو لپاره
 مو د مېوي د راتولو ټولو ښه څپرکي. مونږ ته به ځکه خدای
 راکړې وه، ځکه لمر ته به گرځېدو راکرځېدو چې ښه گرمي
 به مو وشوه، بيا به لاړو او په اوبو کې به مو ځانونه واچول او
 لامبو به مو وهله، کله به د دې لپاره ډېر ناروغان هم شولو
 چې په گرمي کې به گرځېدلي ولو، بغير له لامبو نه يوه بله
 لوبه چې هره ورځ به مو کوله، هغه د افيز (حفيظ) مړي وه، د
 افيز مړي داسې لوبه وه چې: يو کس به ښه ډېره شوتله (شفتله)
 سره راتوله کړه، له هغې څخه به يې يوه لويه مړي جوړه
 کړه، بيا به يې غږ کړ، ما د افيز مړي کړې ده، هلکانو به په هغه
 پسې منډې وهلې، ترڅو چې هغه به يې گڼ کړ، چې کله به گڼ
 شو، نو د هغه ستونډ به يې کلک ونيوه، بيا به يې ورته وويل:
 افيزه (حفيظه) بچو مړي خطا کړه!

ډېرو به خطا کوله، خو داسې کوم کس به هم پيدا شو چې
 خطا يې نه کړي، دغه کس به ترڅو نه خوشې کېده، ترڅو چې
 به يې مړي تېره کړې نه وه او يا به يې ښکته غورځولې نه وه، د
 مړي تېرول به اصلاً نا ممکن وو، خو کله کله به داسې وشول،

چې کوم کس به تېره کړه، یو ځل خو ما هم تېره کړه، تر هغې وروسته به مې کله هم د افیز مړۍ نه کوله، په دې لوبه کې چې به چا مړۍ تېره کړه، تر یوې اونۍ به اتل وؤ او ټولو هلکانو به یې خبرې منلې او د هغه صفتونه به یې کول او که چېرې کوم کس مړۍ ښکته غورځولې وای نو هغه تر اتل کېدو شرمنده وؤ.

خوسئ به مو هم کاوه، خوسئ ز مونږ په سیمه کې داسې لوبه وه: څو کسان به یوه ډله شول او څو کسان به بله ډله، دواړو ډلو به یوه یوه پښه نیولې وه، او یو بل به یې ډیکه (تېله) کول، کله به بایلل د ټولې ډلې د پښو په خوشې کېدو کې وؤ، او کله هم د ټولې ډلې په لوېدو کې.

دا جنت هغه وخت په ختمېده شو، چې په کومه ورځ زما لاس په خوسې کې ترک وکړ او زړه مې خبر شو چې بیا د کلي مشر حاجي قلم اکا ته ولاړو او ورته ومې ویل: حاجي صیب (صاحب) په خوسې کې مې له لاس څخه ترک غږ پورته شو، اوس ډېر خوږېږي، حاجي صیب راغئ او زما لاس یې کش کړ، بیا یې بېرته ډیکه کړ، حاجي صیب غوښتل چې څه ووايي، خو په همدې وخت کې یو کس راغئ او ویې ویل: حاجي صیب

و حاجي صيب ڙر راشه! ڇڪه ڇي د کلي په کوزه (بڻڪته) خوا
کي ڇيني خلك مپشت شوي دي، هغوي وايي ڇي کوچان يو،
خوزه فکر نه کوم ڇي کوچان دي وي.

په دغه خبره له حاجي صيب څخه زه هپر شوم، هغي
خواته روان شو، مونږ هم ورسره لارو ڇي ومو کتل خلکو
کپږدي (خپهي) لگولي وي، په بڻڪاره توگه کوچان ول او حاجي
صيب ته يي هم وويل ڇي مونږ کوچان يو، دوه دري مياشتي
دلته تپروؤ، بيا له خيره سره ځو.

حاجي صيب ورته وويل: ښه راغلي، په خير اوسي که څه
ستونزه وه، مونږ درسره مرسته کوؤ.

هغوي مننه وکړه او مونږ هم بېرته کلي ته راروان شولو.
ڇي کلي ته راورسېدو نو حاجي صيب راته وويل: اوس خو
ستا لاس جوړ شو، خو کېدای شي ڇي اثر به يي په ټول ژوند
درسره وي، کله ناکله به دي يادوي او په تاباندې به بوج
راولي.

هغه شپه خوب نه راته، خو ډېر په سختي سره ويده شوم،
مور به مي کله څه او کله څه وپشول، خو له هېڅ شي سره زما

ودان احمدزئ

ناظر ناول

د لاس خوږ نه کرا پرده، سبا سهار چې کله لمانځه لپاره
پاخېدم نو گورم چې مور مې راته اوبه تودې کړې وې، راته يې
وويل: بچيه نن په تودو (گرمو) اوبو اودس وکړه.

ما ورته وويل: خو مورې! اوس خو اوړئ (دوبئ) ده؟

مور مې وويل: جار دې شم زويه! پوهېږم چې اوس اوړئ ده،
خو ستا لاس ژوبل شوی دی، يعنې وتی وؤ، نو که خو ورځې
يې په تودو اوبو ونه وينځې نو بيا به درته وخورېږي (درد به
درته وکړي).

تر هغې خبرې له ما څخه هم هېر شوي ول، چې زما لاس
ژوبل شوی وؤ، خو چې کله مې لوتکه (کوزه) پورته کړه، پوه
شوم چې لاس مې په ريښتيا ژوبل شوی وؤ.

خو خير اودس مې وکړ، بيا د لمانځه لپاره جومات ته ولاړم،
چې لمونځ خلاص شو نو ټولو کليوالو ته په خطاب کې ملا
صيب (مولوي صاحب) وويل: يوه شېبه صبر وکړی! ځکه چې
حاجي صيب (حاجي صاحب قلم د کلي ملک) درته يو څو
خبرې لري.

حاجي صيب خبري داسي پيل کړي: ورونو! ز مونږ په کلي
کې کراره کراري وه، غلا، ناروا، ظلم، ستم، زنا، قتل، تېري نه
وؤ. خو بېگانه د کامران خان غوا ورکه شوې ده، د شپې خو
خلاصه هم نه وه پاتې شوې، او که خلاصه هم وای نو د تيارې
له وېرې نه تېستېده، بېکاره خبره ده چې چا به پته کړي وي.
نو ځکه خو په هغې ورځ ز مونږ ټول کليوال په هغې غوا
پسې گرځېدل، تر مازديگره يې درک ونه لږېده، مازديگر يو
کس راغی ويې ويل: غوا خو پيدا نشوه، خود همغې غوا سر د
کوچانو (کوچيانو) له کېږديو (خېمو) سره پروت وؤ او همدا
رنگه د هغې غوا څرمن (پوستکې) او پښې يې.
ډېر کليوال هغې خواته روان شول، چې کله هلته ورسېدلو،
نو چې گورو څه نه وؤ، خو حاجي صيب له کوچانو سره
وغږېده، هغوی ورته وويل: مونږ نه له غوا څخه خبر يو، نه
يې له سر نه او نه يې له څرمن او پښو څخه، کېدای شي
ستاسو هغه کليوال به دروغ ويلي وي، يا به غلط شوی وي.
د ماښام د آذان وخت وؤ، چې کليوال ټول له هغه ځايه را
روان شول، په لاره کې به هغه کس ته ټولو ويل: دروغجنه
مونږ ټول دې د دنيا هغه سر پورې سرگردانه کړو، او هلته

هېڅ نه وؤ، خدای دې تا ووهي او خدا دې تا په خپته روان
کړي!

جانو د کلیوالو په دې خبرو ډېر خپه (خفه) وؤ، او له خانه
سره یې ویل: نېکي مه کوه بدي به له تاڅه غواړي؟

جان محمد یو ډېر لوړ سړی وؤ، په مقام او قد دواړو کې،
خو کله یې چې د یو کلیوال خوسئ پت کړ له جان محمد نه
جانو ته واوښت، خبره داسې وه چې: د جان محمد او هغه بل
کلیوال دواړو غواوې (غواگانې) یوځای لنگې شوي، د جان
محمد غوا خوسئ وز پروله او د هغه بل کلیوال غوا خوسئ،
خو د جان محمد خوسئ پکار وؤ، نو ځکه خو یې خپله خوسئ
د هغه له غوا سره پرېښوده او د هغه خوسئ یې له خانه سره
بوته او خپلې غوا سره یې خوشې کړ، بیا په دې کار کې کوم
کلیوال لیدلی وؤ، او د همدې لپاره یې نوم بد شو، او اوس ټول
خلک ورته جانو وایي، جانو یو ډېر ځواکمن او غیرتي سړی
وؤ، خو لږ ساده گئی وؤ، زموږ ټولو به ښه ساعت ورسره تېر
وؤ، موږ ته به یې ټوکې کولې او کله کله به یې ډېرې ساده
ساده خبرې هم کولې.

راځو اصلي کپسې ته: خبره داسې شوه، چې د غواله
 ورکېدو وروسته د غوا خبره آس ته واوښته، يعنې تر هغې
 شپې وروسته په دوهمه شپه باندې آس ورک شو.
 د هغې شپې په سبا هم خلك ډېر وگرځېدل خو د آس څه اثر
 يې تر مازديگره پيدا نه کړ، خو صبور اکا ويل چې: د کوچانو
 له کيږديو سره يې د آس زين او ځينې نور سامان ليدلئ وؤ.
 چې کله کليوال ورغلل بيا هماغه خبره شوه، توپير يې دا
 وؤ، چې صبور اکا ته چا سپکې سپورې نشوې ويلای سبا بيا د
 نادر اکا غوا ورکه شوه، خو د دې غوا هېڅ اثر چا ونه لیده، او
 په بله شپه د نادر اکا ټول جوار رېبل شوي ول، خو څه اثر يې
 نه ښکارېده، ټول خلك راساً د کوچانو خواته ورغلل، د
 جوارو څه ټاټبې هلته پر تې وې، د همدې لپاره خلك کوچانو
 ته په غوصه شول، حاجي صيب د غواگانو، آس او جوارو بيه
 په زيان کې ترې وغوښته، خو کوچانو په لومړيو کې سر
 زوري کوله، وروسته چې پوه شول چې سرزوري يې
 کار نکوي، بيا يې ومنله چې اووښتئ زيان به جبرانوي، خو
 کليوالو دا نه منله چې هغوی دې نور په دې سيمه کې پاتې شي،
 په زيان کې مو له هغوی څخه دېرش مېرې واخيستي، او

هغوی ته یې وویل: چې تر سبا سهار پورې دا سیمه پرېږدی،
کنه بیا به درته بنه نه وي.

خو کلیوالو دا وپره لرله چې نن شپه هم زیان او هم نور گټه
له مونږ څخه وانخلي، یعنې داسې نشي چې نن شپه له څو
کلیوالو څخه په یوه شپه کې غلا وکړي او بیا سبا وتبستي،
نو ځکه خو ټولو کلیوال د پیرې لپاره ووتل، په هغې شپه ټولو
کلیوالو پیره کوله، سبا چې مو کله د سهار لمونځ وکړ، او سهار
چای مو وڅښه، نو د کوچانو خواته روان شولو، هلته چې
ولاړو کوچان نه ول، تللي ول هغه هم ډېر لرې.

××××××

خو په دغې شپې ز مونږ یو کلیوال د ټوپک د اور لاندې
راغی او ووژل شو، ټول کلیوال هلته ور ټول شول، په نور
کیسه نه پوهېږم ځکه زه کوچنی او چانه ور پرېښودم، چې
هلته ور شم، سبا ته یې د جانداد اکا جنازه وکړه، او وروسته له
جنازې څخه حاجي صیب عبدالله گل اکا، شکور اکا، او کریم
گل ز مونږ کور ته راغلل، حاجي صیب وویل: چې دا شونې
نده چې دا کار به کوچانو کړی وي، زه داسې فکر کوم چې دا
کار د کلیوالو د کوم کس دی، نو ځکه مونږ په پته پیره کوو،
چې گېر یې گړو.

په لومړۍ شپه هيڅوك هم هلته رانغی، دوهمه شپه هم
 څوك رانغی، خلك هم سترې شول او د راتلونكو شپو لپاره يې
 څو نورې ډلې وگومارلې، چې په دې ډولو كې به هر يوې ډلې
 ته په درېوؤ ورځو كې يو ځل د پيرې وار راته، په درېمه شپه
 څو كسان راغلل چې ټوپكې ورسره وې، پيره دارانو د
 ودرېدو ورته وويل، هغوی ودرېدل، يو كليوال لاتين (الكين) يې
 ورنږدې كړ، چې د لاتين رڼا پرې ولوېده، خلك حيران شول،
 ځكه هغه غله نه ول بلکې عسکر (سرتېري) ول، د خلكو عسکر
 هم نه خوښېدل، ځكه د عسکرو ټوپير له غلو سره دا وؤ، چې
 غلو به د شپې له خوا کوم كليوال بوته، خو عسکرو به د
 ورځې له خوا، عسکرو به زمونږ مالونه نه لوتل خو غلو به
 لوتل، بل ټوپير يې دا وه، چې عسکرو به چې کوم کس له ځانه
 سره بوته، د هغه سړي به مړئ او ژوندئ ورك شو، خو غلو
 به بيا مړئ ورته پرېښوده، ترڅو کورنۍ يې ترېنه بېغمه شي،
 له دې خبرې تېرېږو، خبره داسې شوه، چې دغه شپه هم په
 خير سره تېره شوه، سبا شپه بيا پيره شروع شوله، په دغه شپه
 زما پلار هم پيرې ته ولاړ، ترڅو که خدای کول هغه غله او
 قاتلين پيدا کړي، كليوال ټول په تمه ول، ترڅو هغوی ته يې
 چې کومه لومه ايښې ده، هغوی هغې ته دننه شي، او دوی يې

هم راڳر ڪري، له نپڪه مرغه چي هغوي راغلل، د كلي د جومات له څنگه تپرشول او د جاننڊاڊ اڪا ڪور خواته راغلل چي زمونڊ له ڪور څخه غوا غلا ڪري، پيرداران ترپنه راتاو شول، او خلك يي ٽول ونيول هغوي يي زمونڊ غوجل ڪي وٽرل، ترڇو سبا چي ٽول ڪليوال راشي بيا به د دوي په اڙه له غور او سوچ وروسته فيصله (پرپڪهه) وڪري، چي ڇه ورسره وڪرو.

سبا سهار تر لمانڇه او د سهار چاي تر ڇنبول ورسته ڇيني ڪليوال او مشران زمونڊ د ججري خواته راروان شول، او زمونڊ ججري ته ننوتل، زه لارم چاي مي ڊپر په سختي سره راوڙ، چي چاي مي اچاوه خلکو خبري داسي پيل ڪري:

د جاننڊاڊ اڪا زوي نسيم: زه خو وايم: دوي ٽول به ووڙنو او ڄان به ترپنه خلاص ڪرو، هسي هم دوي زما پلار او زمونڊ نور ڪليوال ووڙل، نو ڇڪه خو ڪپڊاي شي چي مونڊ د خپلو عزيزانو بدل ترپنه واخلو او له دوي څخه هم ڄان خلاص ڪرو.

شڪور اڪا وويل: زه وايم چي: د دوي مخونه به ورتور ڪرو په خرو به يي سپاره ڪرو او په ٽوله ولسوالي به يي وگرڇوؤ.

عبداللہ گل اکا وویل: زہ داسی سوچ کوم چي بايد دوی ٿول
ووژنو او سپیانو ته یی واچوؤ، تر خو نور تر ٻنه عبرت
واخلي.

حاجي صاحب وویل: داسی به وکرو چي د ٿولو لاسونه به
ترې پرې کرو چي دا کار هم له اسلام سره سم دی، او هم ٻنه
کار دی نور خلکو ته هم ٻنه عبرت دی، حُککه که مڙه یی کرو
یو خو ور حُی به د خلکو په زړه وي بیا به یی هر کڙي، خو که
لاسونه یی پرې کرو، تر خو چي خلك یی وینی عبرت تر ٻنه
اخلي.

مولوي صيب هم د حاجي صيب خبره ورتائيد ڪړه.

خو شفيق چي هغه مهال په استخباراتو کي یی نده درلوده،
وویل چي: دوی به حکومت ته وسپارو تر خو هغوی محاکمه
کڙي، او که چڙي یی حکومت ته ونه سپارو نو هغوی به له
خبر ٻڌو سره سم مونږ مجرم وگني، او عسکر به راولږي،
تر خو مونږ ونیسي، او له نیولو وروسته به د دوی په حُای
مونږ محاکمه کڙي.

کریم گل چي زمونږ د کلي دوکاندار (هتیوال) وؤ، ډږه ساده
سږی وؤ، چي کله یی دا خبره واور ٻڌه، کوم چای چي یی په

خوله کې وو، هغه يې د کوټې منح ته وشينده، او ويې ويل: ته رينستيا وايي؟ رينستيا به داسې کېږي؟

ټولو کليوالو ورپورې وخنډل بيا ترڅو شپو وروسته شفيق ورته وويل: هو! بالکل به همداسې کېږي.

خو خيره همدا خبره د کليوالو له خوا ومنل شوه او د نوي اوني لومړۍ ورځ يې حکومت ته د دوی د سپارلو لپاره وټاکله.

د شپې له خوا عسکر راغلل ټول کلي يې محاصره کړ، ځينې کورونه يې هم تلاشي کړل، خو له نېکه مرغه زمونږ غوجلې ته چې په هغې کې هغه غله ول، او مخته يې سپې تړلې وؤ، هغې غوجلې ته دننه نشول، تر سبا پورې په کلي کې ول، سبا سهار څو کسان چې دوربينونه او کاغذونه يې په لاسونو کې ول، دې ځای ته راغلل، او دلته يې ډېر ځايونه وکتل، بيا مازديگر بېرته ولاړل، په سبا يې د جمعې ورځ وه، چې کله ټول کليوال د جمعې لمانځه ته راټول شول، ملاصيب تر لمانځه وروسته کليوالو ته وويل: تاسو څو شپې صبر وکړۍ مونږ تاسو ټولو ته هغه غله دربنيو د غلو ترکتو وروسته به بيا ټول کورونو ته ولاړ شۍ.

ټولو كليوالو غله وليدل، خو يوه تن وويل: چې د غلو له
ډلې څخه دا يو تن د کوز کلي د خان سمندر خان کس دئ.

خبره د شنبې ورځ ته پاتې وله، چې د شنبې ورځ شوه،
كليوالو غله په موټر کې واچول او د ولسوالۍ خواته روان
شول، هغوی يې د ولسوالۍ استخباراتو ته وسپارل، هغوی
ورته وويل: مونږ به له دوی څخه څېړنه وکړو، بيا به تاسو ته
خبر درکړو، چې کله يې محکمه ده، تاسې بايد محکمې ته
راشي او هلته خپله شاهدي (گواهي) ورکړي!

ټول كليوال، چې کوم ولسوالۍ ته تللي ول، هغوی بېرته
کلي ته راغلل، او په کلي کې خوشحاله خوشحالي شوه،
كليوالو رانگارنگ (بېلابېلې) لوبې شروع کړې.

کريم گل به ويل: زما د سپېلنو زور خو ويني، چې ټول غله
مې درته سم کړل، ما به چې لوگي کول تاسو به ويل چې: ياره
ته هم عجيبه سرئ يې، د سپېلنو يې له غلو سره څه؟

حاجي صيب به ويل: دوی بد بوټي دي، او بد بوټي بلا نه
وهي.

ملا صيب به ويل: داسې دعا كوي چې الله تعالى (جله جلاله)
مو دې له دې بلاوؤ څخه د تل لپاره نور خلاص كړي.

خو كليوال د دې خبرو په كيسه كې نه ول، ما او زما يوه
ملگرئ چې شمس الرحمن نومېده، مونږ به په ساده اصطلاح
شمسو ورته ويل، په دغه ورځ مو د ودان احمدزي دا شعر د
سندري په ډول په زوره تکرار اوه:

د گناه پايښت همدا وي   ټول علم ته به رسوا وي

كله چور او چپاول وي   كله قتل، كله غلا وي

د ولس پروا چې نه كړي   بيا زندان به يې سزا وي

هسې هم سبا د كريم گل كوژده وه، او كريم گل د كلي ډم ته
ويلي ول، چې نن به د كلي په ميدان كې تر سبا پورې مېله وي،
ډول به غږوي، همداسې وشول، تر سبا پورې ځينو خلكو
اتنونه كول چا به ننداره كوله، حاجي صيب، ملا صيب، د
جانداد اكا زوی او عبدالله گل اكا او ځينې نور مشران له
ميدان څخه روان شول، زما پلار هم ماته غږ وکړ، او راته يې
وويل: زويه! چابك (چتيك) به ولاړ شي كورته مورته به دې
ووايي چې شين چای کېږدي، مور مې هم شين چای وکړه، او ما

ودان احمدزئ

ناظر ناول

چای له خانه سره واخیست او حجرې ته مې یوړ، خلکو بحث پیل کړئ وو، د کلي په شته حالاتو یې سره خبرې وکړې، تر څو په راتلونکي کې څرنگه کولای شي، چې له داسې پېښو څخه مخنیوی وکړي.

د جاننډاد اکا زوي نسیم وویل: راځی داسې به وکړو، چې که خدای وکړي، یو څو تکره ځوانان به وټاکو تر څو د کلي امنیت سمبال کړي.

کریم گل وویل: داسې یو کار ځکه نشي کېدای چې زموږ کلي له څو خواوو څخه لارې لري، نو د دې لپاره باید څو ډلې جوړې شي، په هره ډله کې باید ډېر کسان شتون ولري، که چېرې داسې وکړو، دا پیره به تر یوې میاشتي ډېر دوام ونکړي، ځکه ځوانان به ستړي او زړونه به یې ساړه شي، او نور به له دې کار څخه تېر شي.

یوه کلیوال کریم گل ته وویل: یاره ته هم هوبنډیار شوی یې، ودې نه ویل چې دا خبره دې څنگه په مغزو کې راوگرځېده؟

کریم گل وویل: اصل کې خبره داسې ده چې یو وخت زما مور راته دا کیسه کړې او ویل یې: یو وخت په یوه ځای کې څو کسانو په ځنگله کې کار کاوه، دوی به د شپې له خوا په

نوبت سره پيره کوله يوه شپه د دوي څخه د دوؤ مېنځ کې
 شخړه پيدا شوه، دريم هم د دوي د يوه تن ملاتړ وکړ، د شپې
 هغه يو يوازي تن له ځانه سر وويل: دوي خو پيره کوي نوزه
 ولي پيره وکړم، دئ کراره ویده شو، هغو نورو په نوبت سره د
 شپې پيره وکړه، خو يو وخت دواړه ویده شول، سهار چې را
 پاڅېدل، نو گوري چې څه خبره نشته سبا شپه هغو دواړو
 پخپل منځ کې هم شخړه وکړه، او درې واړه بېل بېل ځملاستل،
 هر يوه به ويل چې هغه بل دې پيره وکړي، په همدې کې يوه له
 ځان سره په لوړ آواز وويل: زه خو لږ لږې ځای ته ځم، هلته
 تر سهار پيره کوم، ولي د بل چا لپاره پيره وکړم، يوه بل هم
 همداسې وويل، بيا ولاړل، دا يو کس يوازي پاتې شو، هغه دوه
 تنه چې لږې تللي ول، دواړو پيره کوله، يو وخت چې خوب
 پرې زور ور شو، نو له ځانه سره يې وويل: پروڼ شپه څه
 وشول چې نن شپه به وشي، کراره ویده شول، خو هغه درېم
 يې په اور کې خپله چاره ومنيله او خپل لاس يې وسوځاوه،
 ترسهاره وينې پاتې شو، سهار يې زړه وشو چې له ملگرو سره
 روغه وکړي، ځکه ټوله شپه يې په وينه تېره کړې وه، خو چې
 څومره چغې يې ووهلې ملگرو يې ځواب ورنکړ، په ځنگله کې

ڊپر وگر خُپده بلاخره يې دواړه ملگري په داسې حال کې پيدا کړل، چې نيم بدنونه يې ليوانو خوړلي ول.

کليوالو بيا وخنډل، يوه وويل: نو تا پدې خبرو باور وکړ؟

له دې خبرې سره د كليوالو خندا نور هم زور واخيست، چې په دې وخت کې حاجي صيب وټوخل، بيا ملاصيب په خبرو پيل وکړ، خپلې خبرې يې داسې پيل کړې: خندق جگړه کې چې کله يهودانو او قريشو سره تړون وکړ، نو پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) دې جگړې ته د تياري لپاره مسلمانان راټول کړل، چې مشوره پرې وکړي، سلمان فارسي (رضي الله تعالى عنه) وويل: په فارس کې چې کله به خلك پوه شول، چې د دښمن لښکر ډېر دى، دوى به يوه کنده وپسته چې هغې ته خندق ويل کېږي، او چې کله به دښمن دلته را ورسېده، نو هيران به شو، تر کندی راتېردى نشو.

نو ځکه خو پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) همدا د سلمان فارسي خبره تائيد کړه، او هلته يې خندق جوړ کړ، اوس زه هم وايم چې بايد خندق جوړ کړو.

حاجي صيب وويل: د ملاصيب خبره سمه ده، مونږ بايد داسې وکړو چې تر کلي خندق راوگرځو او بيا هغه کومه

خاوره چي له خندق خخه راوتلې ده له هغې خخه به ديوال جوړ کړو، چي په دې توگه به هم ديوال شي او هم خندق.

ټولو کليوالو وويل: سمه ده! حاجي صيب ته خو ز مونږ مشري، چي ته څه وايي هغه به کوو، تر جنازي وروسته به د دې کار لپاره چمتوالی ونيسو او ان شاء الله چي، سبا نه بله ورځ به کار پيل کړو.

xxxxxx

په کومه ورځ چي کليوالو غوښتل چي کار پيل کړي، په هغې ورځ عسکر کلي ته راغلل، حاجي صيب، ملا صيب، کریم گل، نسيم، زما پلار، د کریم گل پلار عبدالله گل اکا او حینې نور مشران يې ونيول او له ځانه سره يې بوتل، سبا چي کله شفيق الرحمن راغی، کليوالو ورته وويل: چي تا خو ويلي ول، که چېرې مونږ غله حکومت ته وسپارو، نو هېڅ خبره نشته، اوس خو يې ټول کلي هم له ځانه سره بوتله!

د شفيق الرحمن په ټنډې کې گونځې پيدا شوې، په لور آواز يې وويل: چپ کمعقله! ووايه چي چا بوتل او چېرته يې بوتل؟

شمس الرحمن يا په ساده اصطلاح شمسو د شفيق الرحمن
 ورور وؤ، ويې ويل: للل لاللل لا لا لا! هغه كليوال عسكرو له
 خانه سره بوتلل.

شفيق الرحمن په بېره، د ولسوالۍ خواته روان شو، سبا
 غرمه شفيق الرحمن راغئ، او حِينې پاتې كليوال يې را ټول
 كړل ورته ويې ويل: څه خبره نشته! هسې سمندر خان شكايت
 كړئ او ويلي يې دي، چې تاسو د هغه كسان ډبولي دي، هغوى
 مو له كوزې كلا څخه نيولي او بركلي ته مو بولي دي، بيا مو
 خو ورځې هلته بندي كړي دي، د همدې لپاره د ولسوالۍ
 سرتېرو زموږ حِينې مشران نيولي دي، ما خپله هڅه وكړه،
 خو ورځې وروسته خوشې كېږي.

شمسو وويل: تا خو دا هم ويلي ول چې هېڅه به نه كېږي،
 خو عسكرو كليوال

شفيق الرحمن په خبره كې ورو لوېد: چې شه! رزيله! تاته
 چا د خبرو وار در كړئ ده، چې ومې ويل خوشې كېږي، بيا
 خوشې كېږي!

شفيق الرحمن به د ورځې او شپې په ولسوالۍ كې وؤ،
 بلاخره خو ورځې وروسته د دوشنبې په ورځ كليوال

راخوشي شول، په كلي كې يو خُل بيا خوشحالي شروع شوه،
 تر ډېرو وړخو په كلي كې خوشحالي وه، مونږ داسې فكر
 كاوه، چې نور هغه تېرې خبرې وركې شوې دي، نور نه غله
 شته او نه عسکر يواځې او يواځې د كلي خوشحاله خلك به
 وي او خندا گانې خو داسې ونشول، خو وړخې وروسته دوه
 تنه عسکر راغلل، حاجي صيب سره يې خبرې وكړې، يو
 كاغذ يې وركړ، بيا يې حاجي صيب ته لاس وركړ، غږ يې نه
 راته چې څه سره وايي، خو د لاس وركولو وروسته عسکر
 لاړل، او حاجي صيب هم د ماسختن لمانځه وروسته كليوالو
 ته ويلي ول: چې بايد، ټول زمونږ حجرې ته راشي، زه په دې
 خبره خبر نه وم، چې پلار مې د انگړ (حويلي) د دروازي (وره)
 په خوله كې غږ كړل، ځويه شين چای او گوره، راوړه، ژر كوه
 چې مېلمانه راغلي دي!

ما خپل ورور ته وويل: لالا ورشه چای وروړه، پلار مې
 چای غوښتئ ده.

هغه وويل: څه وركه شه! خپله يې وروړه، څه كوچنئ خو
 نه يې د نهو كلو هلك يې!

ما هم چاینکه او د کورې ډکه تکرې له خُانه سره واخیسته،
 او لارم چاینکه مې هلته کېښوده، او په منډه په پیالو پسې
 راغلم، پیالې مې له خُان سره واخیستې، ور غلم ټولو ته مې
 چای واچاوه، په دې وخت کې حاجي صیب هم راغی، حاجي
 صیب ته مې هم چای واچاوه، او د پلار تر څنگ کېناستم، پلار
 مې خُان ته نږدې کړم او ویې ویل: زما گران خوی ډېر
 هوښیار ده، د مشرانو په مجلس کې خبرې نه کوي، همداسې
 ده، کنه خویه؟

ماهم وویل: سمه ده پلار جانه!

کلیوالو حاجي صیب ته سترگې نیولې وې تر څو حاجي
 صیب خبرې پیل کړي، حاجي صیب یوه وړه ټوټه کور ه
 خولې ته واچوله، له شنو چایو څخه یې غورپ وکړ، بیا یې
 خبره داسې شروع (پیل) کړه: تېره ورځ دوه تنه عسکر راغلي
 ول، هغوی ویل چې: دلته زموږ انجینرانو سروې کړې ده،
 هغوی ویلي دي چې په دې ځي کې هوایي ډکر په ښه توگه
 جوړېدای شي، خو یوازې ستونزه ستاسو کورونه او
 کروندې دي، د افغانستان حکومت تاسې ستاسې د ځمکو بیې
 درکوي، او ستاسو د کورونو په ځای تاسو ته کورنه درکوي،

دغه د حکومت له خوا راستول شوی استعمال ده، ویې گوری،
خوښه مونږ شپه مشوره کوی او سبا ته خو مونږ باید هغوی
ته ژر ځواب ووايو، ځکه چې بیا هغوی مونږ ته هغه څه چې
مو ترې غوښتي وي هغوی به یې راکړي، نو ځکه مخکې تر دې
چې هغوی بېرته راشي باید مونږ د استعمال ځواب لیکلی وي،
ځکه هغوی مونږ ته لس ورځې وخت راکړی ده.

زما پلار وویل: حاجي صیب زما په فکر باید داسې وکړو،
چې څو ورځې ښه چورت ورته ووهو، له هغې وروسته به
پرېکړه وکړو.

تولو کلیوال هم د هو په اشارې سره سر و خو ځاوه، بیا ملا
صیب او حاجي صیب هم وویل: بکل! دا ډېره ښه خبره ده،
مونږ به همدا سې کوؤ.

xxxxx

د هغو لسو ورځو څخه پنځه ورځې یې ډېرې په خفگان
تېرې شوې، بیا په شپږمه ورځه، سلام چې د څو کلو راهیسې
په ښار کې اوسېده، کلي ته راغی، ما چې ولید ورته ومې ویل:
ته څوک یې؟

هغه راته وويل: سلام! خو ودي نه ويل ته څوڪ يې؟

ما ورته وويل: زما نوم احمدزئ ده، د دې كلي اوسېدونكئ

يم.

سلام وويل: زه هم د دې كلي اوسېدونكئ يم، د كريم گل

ورور يم، خلك راته سلام گل وايي، خو زه، ځان ته يوازې

سلام واييم، هسې ودي نه ويل، چې كور كلي كې څه كيسې دي؟

ما ورته وويل: هېڅ بس څو ورځې مخكې له كابل څخه دوه

سرتېري راغلي ول...

چې كيسه يې واورېده، راته يې وويل: سمه ده گرانه! ته ډېره

هونسيار يې، چې غټ شې له تا څخه به غټ فتنه جوړېږي، زه

اوس خپل كور ته ځم، د خداى په امان كو چنيه!

د شپې خپل كور كې غږ بدلئ وؤ، بيا سبا غرمه بيا زمونږ په

كور كې غونډه شوه، په غونډه كې تر ډېرو خبرو وروسته

داسې پرېكړه ونيول شوه، چې كليوال به په استعلام كې ورته

د ځمكې د تسليمولو په بدل كې بايد مونږ ته په شهرنو كې كور

راکړي او يا هم د هغې بيه راکړي، د استعلام په ځواب كې مو

هم همداسې وليکل، بيا هغوى هم له ډېر څه جر او بحث څخه

وروسته داراسره ومنله چې د هغو ځايونو کې د کورونو بيه ورکوي، خو تاسې به هم په يوه مياشت کې ټول کلی او ځمکې تشوی.

چې پنځلس ورځې تېرې شوي، حکومت زموږ کليوالو ته د ځمکو او کورونو پيسې ورکړې، زما پلار په شاه شهيد کې کور واخيسته، له هغې وروسته زموږ کليوالو چا خپل دروازي وپستلې چا خپل بامونه لوڅول، او چا هم خپلې ونې او باغونه وهل، او په کابل کې يې چې کوم کورونه ول، هلته يې وړل ترڅو بيا يې په ژمي کې د سون توکو پر ځای وکاروي، موږ هم خپلې کړکۍ، دوازي، لرگي، ځينې ونې او چنار له ځانه سره يوړل، په کومه ورځ چې موږ ته پيسې راکړل شوي، په هغې ورځې به سبا د داوود خان په ځای ترکي کېناسته، موږ چې کله کډه وکړه، نو هلته په کابل کې ډېر بدلون راغلی وو، زموږ ټول کليوالو په کابل کې کور واخيست خو د پخوا په شان، هغسې لوبې نه وې، د يوبل کور ته تگ او راتگ، کيسې او ملگرتيا نه وه، په کابل کې زموږ ملگري هغوی ول، چې په ورځ کې به مو ورته دوه يا درې سلامه اچول، هسې د دې لپاره چې موږ به ډېر سلامونه اچول، ځينو خلکو به راته

دهاتي هم ويل، خو ما د دې خبرو پروا نه کوله، مور به مې هم له کوره څخه د ډېر وخت لپاره دباندې نه پرېښودم، او تل به يې راته ويل: زويه! ډېر دباندې مه ځه دا کلي نده، دا د کابل ښار ده، دلته به وړک شي، يا به هم له کومې بلې پېښې سره مخ شي.

توله ورځ به په کور کې ناست وم، يوازې ښوونځي ته تلای شوم، بس نور بل داسې ځای نه وو، چې زه دې ورشم، بس له ښوونځي څخه چې به رخصت شوم تر و به کور ته راتلم، د دې لپاره به په کور کې وم، چې مور او پلار به مې ويل بايد درس ووايم، خو په داسې ځای کې درس کله ويل کېده، دا هغه کلي نه وو، چې به هغه ښکلې او پاکه، له عطر ډکه او تازه هوا پکې چلېده، په هر ځای کې به يې د اوبو چينې وې، شا او خوا به يې غرونه ول، نور هغه د غواگانو شودي نه وې، د ورځې هغه پنځه بادام به نه ول چې زموږ ماغزه به يې قوي (زورور) کول او نه هم هغه شنه پتي وو، چې موږ به ونو تر سيوري لاندې در سونه ويل، دلته خو يوازې راډيو وه، چې له ماسپښين څخه تر ماسختن پورې به مې اور بدله، نور چې به د راډيو په اور بدلو سترې شوم، بيا به ځمالستم، ورځې همدا سې تېرېدې

ودان احمدزئ

ناظر ناول

يو وخت هغه وخت چې حفيظ الله امين په تخت باندې ناست
 وو، زه په لسم ټولگي کې وم، ز مونږ د ادبياتو استاد نوئ دې
 بنوونځي ته راغلي وو، د به تل د روسانو او د کمونيستانو
 صفتونه کول، د کمونيزم صفت به يې کاوه، ويل به يې:
 کمونيزم يو داسې نظام دئ، چې پادشاه او عام وکړي پکې يو
 شان دي، د کمونيزم نظام ژوند ډېر بسکلی ده...

د روسانو په اړه به يې ويل: شورويان له کلونو راهيسې
 ز مونږ د هيواد او ز مونږ د خلکو مرسته کړې ده، کله چې
 داوود خان په افغانانو باندې ظلم پيل کړ او د خلق گوند سره
 يې خيانت وکړ، روسيې د خلق گوند سره مرسته وکړه، د
 داوود خان حکومت يې چپه کړ او د خلقيانو حکومت يې
 جوړ کړ، چې نوم يې هم جهوري خلق افغانستان پرې کېښود
 او مرستې يې اوس هم دوام لري، پر راتلونکي کې به هم دوام
 لري.

ز مونږ د ټولگي ډېر شوخ زده کوونکي احمد احمديار وويل:
 بساغلي بنوونکيه! ومونه ويل چې داوود خان څه خيانت کړئ
 وو؟

ښوونکي په ډېر نرم انداز سره وويل: داوؤد خان د خلق
 گوند سره دا خیانت کړئ وؤ، چې خپله داوؤد خان د خلق
 گوند په مرسته واک ته ورسېده، خو خو ورځې وروسته يې
 له امریکا سره اړیکې ټينگې کړې، بيا خو ورځې وروسته يې د
 خلق گوند د مشرانو د نيولو حکم صادر کړ، نو ځکه خو هم د
 خلق گوند د اتحاد جماهر شوروي په ملاتړ په داوؤد خان
 کودتاه وکړه، او له واکه يې لرې کړ.

ز مونږ ټول کال په دې کې تېر شو، چې بايد عامه گټه په نظر
 کې ونيسو، تر ادبياتو مو د لېښ او مارکس اصول ډېر زده کړي
 ول، د افغانستان علماء مو دومره نه پېژاندل، څومره مو چې د
 کمونيزم علماء پېژاندل، خو کله به چې مونږ ترې نه پوښته
 وکړه چې د حفيظ الله امين او ترکي تر منځ څه تېر شوي ول،
 او لامل يې څه وؤ، نو خبره به يې تېروله، مونږ هم نه پوهېدو
 چې ولې، ترڅو مونږ په دوولسم ټولگي کې وؤ چې اتحاد
 جماهر شوروي په افغانستان باندې يرغل وکړ، ز مونږ
 گاونډيان به د شپې له خوا بامونو ته ختل او په شعارونو باندې
 به سر ول، زما به نور زړه په تنگېده، او کله کله به د موچي
 ماما خواته ور تلېم، وروسته داسې آموخته شوم، چې له غرمې

خخه به تر بېگا پورې له موجي ماما سره وم، هغه داسې سرې
 وؤ: د ملي بسو له تم خای سره به ناست وؤ، کله به يې پخوانی
 کيسې راته کولې او کله به يې تاريخ راته بيان او، کله به يې
 شعرونه راته ويل او کله به يې ټوکې کولې که ريښتيا درته
 ووايم ډېر پوه او ساعت تېره سرې وؤ، په ما باندې خکه ډېر
 گران وؤ، خکه که به غمجن وم، که خفه وم، که پرېښانه وم او
 که به مريض وم، نو موجي ماما ته به راتلم، که صفا درته
 ووايم، نو د هر مرض دوا (درمل) ورسره وه، بې له مرگه، هسې
 يوه ورځ زما معدې ډېر سخت درد کاوه، ده راته يې وويل: چې
 هيلنې (نعنا) په اوبو کې ووېشو، بيا خنې يو گيلاس وڅښه،
 انشالا (ان شاء الله) ښه به شي.

چې دا کار مې وکړ بلکه روغ او جوړ شوم.

يوه ورځ دته يو کس راغی او ورته يې وويل: زما دا بوتونه
 شکېدلي دي، ويې گنده، سړي ډېر ښه اخلاق لرل، ښکلې او
 پاکې جامې يې اغوستې وې، ماته يې اشاره وکړه، چې گوبښې
 ته شه، زه لږ گوبښه شوم او بيا يې وويل: خوانه! څه کار کوي؟
 ما په کرار غږ سره وويل: د دولسم ټولگي زده کوونکي يم.

سړي وويل: نور څه کار کوي؟

ما ورته وويل: هېڅ، بس دلته له موچي ماما سره ودرېږم.

سړي وويل: نوم مې گلاب ده، او په قلاچه کې مې دوکان ده،
که دې زړه وو چې کار وکړې هلته راشه، زه تاته يو کار در
کولئ شم ساعت به دې هم تېر وي، او پيسې به هم گټې، څه
پکې وايي؟

زما سړئ خوښ شو، ښه سړئ راته ښکاره شو، سبا چې له
ښوونځي څخه راووتم، د گلاب خان دوکان خواته ورغلم،
چې کله هلته ورسېدم، سلام مې واچاوه، په لومړي سر کې يې
فکر نه وو، خو وروسته چې يې راوکتل، راته يې وويل: راځه
دنده دوکان ته ترڅو به په دروازه کې ولاړ يې؟

زه هم هلته کېناستم (کېناستم) او هغه راته چای واچاوه،
پياله يې رامخته کړه، ويل يې: چای وچيکه (وڅښه) نورې
خبرې به بيا سره کوؤ.

چې چای ومې وڅښه ده راته وويل: ځوانه که زه تاته د
مياشتې يو سلگون درکړم، ته له ماسره شاگردې کوي؟

ما ورته وويل: ولي نه گلاب کاکا! سر له سبا څخه ستا شاگرد یم، چې کله له مکتب څخه رارخصېږم بس ترو به ستا دوکان ته راحم او له تاسره به په دوکان کې مرسته کوم.

سبا چې کله راغلم، گلاب وويل: ريښتيا ځوانه ما در څخه پوښتنه هم ونه کړه، چې ستا نوم څه ده؟ خير فکر وکړه چې اوس مې وکړه.

ما ورته وويل: زما نوم احمدزئ ده.

گلاب بيا زياته کړه: ستا پلار څه کار کوي؟

ما ورته وويل: زما پلار د کابل ښار د پوهنې رياست کې کار کوي.

گلاب بيا پوښتنه وکړه: ته کوم گوند کې يې؟ په خلق کې که په پرچم کې؟

ما ورته وويل زه نه په خلق کې يم او نه هم په پرچم کې اصلاً ماته دا گروپونه خوند نه راکوي.

گلاب بيا راته په يوه عجيبه انداز سره وويل: دا سرو جنډو (بیرغونو) والا پېژني چې څوک دي؟

ما ورته وويل: نه څه يې پېژنم، بس دومره ترې خبر يم چې
شورويان دئ او خلك هم وايي چې دوى شورويان دي.

گلاب خان وويل: بلکل همداسې ده، پوهېږې دوى څه
غواړي؟

ما ورته وويل: دوى غواړي چې زموږ هيواد جوړ کړي، يو
ډېر ښه نظام جوړول غواړي، داسې نظام چې د عادي مأمور
او د ريس جمهور (ولسمشر) توپير پکې نشته، دواړه يو ډول
خواړه خوري، په هغه نظام کې که يوه کس مجرد وي او که
واده سوئ دواړه په يوې اندازه کار کوي.

گلاب خان راته نور څه ونه ويل، څو ورځې نورې هم مونږ
د سياست په اړه خبرې سره ونکړې، نورې خبرې به مو کولې
کيسې به مو کولې خو د دين او د سياست په اړه مو خبرې
نکولې، وروسته له يوې اونۍ بيا گلاب خان وويل: ته ريښتيا
وايي چې هغوى د افغانستان جوړول غواړي؟

ما ورته وويل: هو! خود ريښتيا وایم، او که زه ونه وایم هم بيا
هم خبره همداسې ده!

گلاب خان و وويل: اصل كې خبره داسې نده، شور ويان غواړي چې له مونږ څخه غلامان جوړ كړي، خپل استعمار اوږد كړي، خپل كمونيستي نظام پراخ كړي، او امپرياليزم ته ماته وركړي، خو ز مونږ د هيواد ساتل ز مونږ دنده ده، ز مونږ د پلرونو او نيكونو پرمهال انگرېزان راغلي ول، هغوی مو له مكناټن څخه تر ډاكټر برايډن پورې ټول، مردار كړل اوس دوی هم مردار و، كه ستا خوښه وي، نو ته هم كولاى شي چې له مونږ سره په دې كار كې مرسته وكړي.

ما د هغه د خبرې په پرې كولو سره وويل: سمه ده! چې هغوی د افغانستان د وړانځ او بيا يې بېرته په خپله نخچه (نقشه) جوړول غواړي او مونږ بايد د هغوی مخه ونيسو خو ودې نه ويل چې څنگه به يې مخه نيسو، زه او ته په يوازې او كه نور څوك هم په دې كار كې له مونږ سره مرسته كوي؟

گلاب خان وويل: بلکل هغوی غواړي افغانستان وړان كړي او بيا يې په خپله نخچه جوړ كړي، مونږ بايد د هغوی مخه ونيسو هسې كه مونږ مړه شو شهيدان يو او كه چېرې ژوندي پاتې شولو، نو غازيان يو، په دواړو لارو كې بريالي يو.

ما ورته وويل: په دې خبره خو زه هم پوهېږم، خو ما تاته
وويل، چې مونږ بايد څه او څنگه وكړو، په يوازي خو نشو
كولاى چې دهغوى مخه ونيسو څوك له مونږ سره مرسته
كوي؟

گلاب خان وويل: زه تا د جمعيت اسلامي دفتر ته بيايم، او ته
هله خپل نوم ثبت كړه، هغوى به تاته دنده دركړي.

xxxxxx

سبا چې له بسوونځي څخه رخصت شوم، بيا د گلاب خان
دوكان (هتي) ته ورغلم، سلام مې ورته واچاوه، هغه چې زه
وليدم دوكان يې بند كړ او له ماسره روان شو، دواړه د
جمعيت اسلامي افغانستان دفتر ته ورغلو، هلته گلاب خان
خپلې خبرې داسې شروع (پيل) كړې: دا هلك به تل د بسو د تم
ځاى تر څنگ له موجي سره ناست وؤ، اوس غواړي چې له
مونږ سره يو ځاى شي.

د جمعيت اسلامي په دفتر كې زما نوم ثبت شو او دا دنده يې
راكړه چې بايد بېرته د موجي ماما څنگ ته ورشي او نور به له
هغه سره كېنې او گورې به چې څوك په دولت كې دي، هغوى
به څارې تر كوره به يې ورپسې يې، چې كله دې د څو كسو پټې

پیدا کړې بیا به د زمونږ دفتر (د جمعیت اسلامي افغانستان دفتر) ته معلومات راوړي.

سبا له بنوونځي څخه وروسته د موچي ماما سره ناست وم، تر مازدیگر پورې څه خبره نه وه، مازدیگر یو صیمنصب (صاحب منصب) له موټر څخه راکته (راښکته) شو، زه یې په تعقیب کې وم، تر کوره پورې چې ورسېده، نو د کور پته مې ښه په ذهن کې وساتله، بیا چې کله کور ته ولاړم، هلته مې په کتابچه کې ولیکله، دې کار ته مې څو ورځې دوام ورکړ، بیا مې د جمعې په شپه ټوله کتابچه د جمعیت اسلامي دفتر ته یوړل، هلته مې هغوی ته وسپارل.

گلاب هم هلته ناست وؤ، د جمعیت اسلامي د دغه دفتر مشر، راته وویل: دغه کسان چې تا د دوی معلومات مونږ ته راکړل، دوی ټول کمونیستان دي، اوس ستا دنده دا ده، چې دوی ووژني.

تر څو ما خپله خوله خبرو ته جوړوله، گلاب خان وویل: نه! دئ دې همدې کار ته دوام ورکړي، دا کار بل چاته وسپاره، چې دا کمونیستان مردار کړي، دئ دې خپل استخباراتي کارونو ته دوام ورکړي.

هغوی هم دا خبره ومنله، او ماته یې وویل: څه ته خپل کار ته دوام ورکړه، خپل کار کوه او هیواد ته خدمت کوه.

د استخباراتي کارونو داسې مصروف (بوخت) کړی وم، چې ډېر کله به ښوونځی هم راڅخه پاتې وؤ، در سونه خو لا څه کوي، هسې هم د جمعیت اسلامي افغانستان گوند د کابل د دفتر مشر به راته ویل: یاره! ډېر د ښوونځي په اړه فکر مکوه، دا مسعود او گلبدین چې ویلی څه گټه یې کړې ده؟ اوس له تاسره په یوه کتار (قطار) کې دي، ته د کمونیستانو کورونه پیدا کوي، او مسعود یې وژني، بس همدا توپیر در کې دی.

نو ځکه خو زه هم دومره د درسونو په غم کې نه وم، په همدې کې یوه میاشت تېره شوه، یوه ورځ زموږ په ښوونځي کې د درې ورځو لپاره د ښوونکو ناسته وه او په ننګرهار کې د جمعیت اسلامي د خاصو (ځانګړو) غړو غونډه وه، خبره داسې وه، چې د ښوونکو د ناستې په دویمې ورځ د جمعیت اسلامي د خاصو غړو ناسته وه، او زموږ مکتب خو د مالیانو (ښوونکو) د ناستې لپاره رخصت وه، نو ځکه خو زه هم د جمعیت اسلامي د خاصو غړو غونډې ته چمتو شوم، ما د جمعیت اسلامي د دې دفتر مشر ته وویل: وروره! سمه ده

زه هم غوارم چي په غونډه كې گډون وكړم، آيا زه هم كولاى
شم چي گډون وكړم؟

د دفتر مشر وويل: نه! ته نشي كولاى چي په هغې غونډه كې
گډون وكړي، ته بايد خپلې دندې ته دوام وركړي او ته خو
نشي كولاى چي خپل مكتب پرېږدي.

ما ورته وويل: خو مكتب رخصت دئ!

د دفتر مشر وويل: چي ومې ويل چي نشي تلاى بيا نشي! په
خبر پوه شوي؟

ما څه ونه ويل زړه مې وو چي له دفتر نه ووځم او د موچي
ماما خواته ورشم، خو چي د دفتر دروازي ته ورسېدم، د
دفتر مشر را غږ كړل، سمه ده! چي دومره شوقي يې، كولاى
شي، چي په دغې غونډې كې گډون وكړي، خو پام كوم سبا
ماسپښين بايد دوه بجې د تنگهار په بهسودو كې اوسې په
هغه ځي كې چي كوم دفتر دئ، هغه خو دې ليدلى ده؟ هغه
چي تېره جمعه ته او مسعود وركلي وي؟ هلته غونډه ده.
سبا د دوو بجو پر ځاى يوولس بجې مې هلته ځان ورساوه،
ځكه ما ويل چي ناوخته نشي.

هلهته مې چې خپل ساعت (کړی) ته وکتل نو لا غونډې ته ډېر وخت پاتې وؤ، نو ځکه خو زه یوې کوټې لارم، ما ویل مخکې تر ډوډۍ به یو څه خوب او آرام وکړم، لږ گرمي وه او لږ ما سفر کړی وؤ، نو ځکه خو مې ډېره گرمي شوې وه، په همدې کوټې کې مې چې تشناب ولید، تشناب ته ننوتم ما ویل غسل به وکړم، په کوزه (لوتکه) کې مې نوې اوبه واچلې چې د دوؤ کسانو غږ راغی، چې فارسي خبرې یې کولې، لږ مې پام ورته ونيوه، گورم چې مشر او مسعود ده، د دغه ځي دفتر مشر زړه وؤ چې څه ورته ووايي، کېدای شي دا به یې ورته ویل: چې زه دلته راغلی يم؟

خو مشر ډېر په غوصه په فارسي ژبه ورته وویل: له لارې څخه لرې شه! ډېرې خبرې مکوه ځه وړک شه!!!

ما مخکې هم مشر لیدلی وؤ، خو دومره په غوصه مې کله هم لیدلی نه وؤ، مشر ډېره حوصله لرله، هېڅ پوه نشوه چې دا ځلې ولې دومره په غوصه وؤ.

مشر مسعود ته وویل: ډېره مهمه خبره دا نده چې شورویان دې له افغانستان څخه ووځي، تر ټولو مهمه خبره دا ده چې باید حکومت د پښتنو له لاس څخه د تل لپاره ووځي، او زموږ

لاس ته راشي، حُکله دوی تل په مونږ ظلم کړی ده، او مونږ په دوی رحم کړی ده، اوس وخت داسې ده چې مونږ به په دوی ظلم کوو، او باید د دوی څه له وسه ونشي، مونږ باید د حزب اسلامي افغانستان د پراخېدو مخه ونیسو او د هغه پر ځای باندې باید مونږ پراخ شو، خو تر ټولو مهمه ده دا چې تر څو چې شورویان نه وي وتلي باید د ټولو گوندونو په منځ کې اتحاد موجود وي، حُکله که اتحاد نه وي نو بیا نشو کولای چې شورویان له هیواد څخه وباسو او که شورویان له هیواد څخه ونشو باسلی، نو بیا امریکا هم مونږ سره خپلې مرستې دروي چې دا کار به نه یواځې ز مونږ، بلکې د ټولو په زیان وي.

دوی ډېرې نورې خبرې هم وکړې، خو زما ورته هېڅ پام نه وو، ما یواځې د هغو خبرو په اړه سوچ کاوه چې دوی مخکې کړې وې، د دې خبرو په اورېدو زما په سر کې سوچونه پیدا شول او د سوچونو په پیدا کېدو سره زما په سر درد شو، لږ وروسته زه هم ور غلام د ډوډۍ د خوړلو لپاره ډوډۍ مې لږ څه وخوره، هسې مې سر هم خوړېده او زړه ته مې هم نکېده، زړه مې راته ویل چې له دې ځایه څخه ووځه او سیده کور ته ولاړ شه، خو بیا مې هم حوصله وکړه په غونډه کې مې گډون

و کړ، یوازي دا خبرې زما د خفگان لامل نه وؤ شوی، بلکې له هغه سره سره دا خبره هم زما د خفگان لامل شوی وؤ، چې ما به کوم لیستونه او آدر سونه (پتې) ور کولې هغوی به یوازي هغه کسان وژل چې پښتانه به ول او کوم کسان چې به پښتانه نه ول هغوی به یې نه وژل، درېم دا چې هغوی به ماته ویل: خپله دنده تر سره کوه، مکتب (بنوونځي) باندې څه کوي؟ مسعود چې مکتب ویلئ څه گټه یې کړې ده؟ خو هغه ده، هغه هم له تاسره په یوې ډله کې ده، خو سهیل چې فارسي ژبی وؤ، هغه ته به یې ویل: چې ته خپل درس وایه، په دې کارونو کې ډېره گوتې مه وهه او پام کوه چې مکتب خوشې نه کړي!

چې غونډه تېره شوه، نور ماښام وؤ، زما هم طبیعت ډېر جوړ نه وؤ، نو ځکه مې شپه هم هغلته د جمعیت په دفتر کې تېره کړه.

سبا سهار وختي مې له ننګرهار څخه د کابل په خوا حرکت راو کړ، یوؤلس نیمې بجې کور ته ور سپدم، ډوډی مې و خوړه، تر هغې وروسته مې سر کېښود ویده شوم، هسې خو ما ټوله شپه خوب نه وؤ کړی، ځکه ټوله شپه په سوچونو کې پروت وم، ماز دیگر مهال وؤ، چې له خوبه پورته شوم (پاڅېدم) مخامخ د

موچي ماما خواته ور غلام، خو نه پوهېدم چي څنگه د خپل زړه
راز ورسره شريك كړم، ځكه چي په زړه كې مې رنگارنگ
خبرې تېرېدې، ما ويل چي اوس به موچي ماما راته وايي: ښه نو
ته تر اوسه پورې به د همدې كارونو لپاره دلته ودرېدلې؟

او همداسې نورې ډېرې خبرې، هسې خو زه نه پوهېږم، چي
نور و ته د خپلو دردونو ويل به ښه كار وي او كه بد؟ خو په دې
پوهېدم چي كه خپل دردونه نور و ته ووايي، نو تر ډېره حده
پورې سپكېږي، له ما څخه لاره وركه وه، چي څنگه ورته ووايم
او كه بېخي (له سره) ورته ونه وايم، په همدې سوچونو كې وم،
چي موچي ماما ته ور ورسېدم، موچي ماما ته مې سلام
واچاوه، موچي ماما ځواب راكړ، له ځواب وروسته تر نيم
ساعت پورې بوخت وو، وروسته چي وزگار شو، ماته يې چي
وكتل راته يې وويل: څه خبره ده، چي دومره غمجن او تروش
ناست يې؟

ما ورته ته ټوله كيسه وكړه، تر هغې وروسته ده وويل: هېڅ د
تشويش خبره نده، بله دا چي كېدای شي چي اصلاً د تاجك او
پښتون خبره نه وي، بكلي ډېر هغه كسان چي تا د هغوی پته دوی
ته وركړې، هغوی به په دولت كې كار نه كاوه؟ يا كه كار يې هم

کاوه، نو په ملکي برخه کې به یې کاوه؟ نو ځکه به هغوی پر پښي وي.

ما ورته وویل چې: نه ما چې کوم کسان تعقیب کړي ول، هغوی ټول هم دولتي ول او هم نظامي، بله دا چې ما یوازې هغه وخت تعقیبول چې نظامي جامې به یې په تن وي، خو هغوی یوازې هغه کسان وژل چې پښتانه ول.

هغه راته وویل: هېڅ خبره نده، زه به دې د حزب اسلامي دفتر ته بوځم، وبه گورو، چې هغوی درته څه وایي.

ما ورته وویل: سمه ده! لار خوبه شو، خو ودې نه ویل کله؟

موچي ماما راته وویل: سبا چې له مکتب څخه رخصت شولې، ماته راشه د ماښام شپږ بجې به د حزب اسلامي دفتر ته ورشو.

سبا چې له ښوونځي څخه رخصت شوم، مخامخ د موچي ماما خواته ورغلم، موچي ماما ته مې وویل: ماما زه راغلم، له خیره سره شپږ بجې به ځو.

موچي ماما راته وویل: سمه ده! ته صبر کوه، انشالا چې ور به شو.

چي پنځه نيمې بجې شوې، د حزب اسلامي دفتر خواته روان شولو، چې د حزب دفتر ته ننوتلو، نو موچي ماما سلام واچاوه، زه هم ننوتم، هلته يو کس ناست وؤ، تصبېح يې اچولې چې څنگه يې مونږ دواړه وليدو، نو پورته شو، د سلام ځواب يې راکړ او بيا يې موچي ماما او ماته لاس راکړ، مونږ ته يې د کپناستو بلنه راکړه، مونږ هم کپناستو، موچي ماما خپلې خبرې داسې پيل کړې، دا هلك به هر وخت زما تر څنگ کپناسته، چې به کله خفه وؤ، يا به غمجن وؤ، يا به په تشوېش وؤ، تل به له ماسره ناست وؤ، يوه ورځ يو کس د گلاب په نامه راغئ او دئ يې لږ څه گوښه کړ، د جمعيت اسلامي دفتر ته يې وباله، دئ هم هلته ورسره ولاړ، د جمعيت اسلامي په گوند کې يې نوم ليکنه وکړه، خو بلاخره موچي ماما زما په اړه ټول معلومات، هغه (د حزب دفتر مشر) ته ورکړل، هغه له ما څخه پوښتنه وکړه: ودې نه ويل چې په جمعيت اسلامي که څه دنده په مخ کې لرې او څه دنده کوي؟

ماورته وويل: داسې فکر وکړی، چې زه د جمعيت اسلامي د استخباراتو غړی يم.

هغه راته وويل: احمدشاه څه کاره ده؟

ماورته وويل: هغه زمونږ د ډلې مشر او هم دا ډول، قاضي ده، يعنې د هغه کار دا دئ چې د کومو کسانو لېست چې زه ورکوم، احمدشاه د هغوی په اړه پرېکړې کوي، که يې خوښه شوه وژني يې او که يې خوښه شوه، خوشې کوي يې.

هغه راته وويل: زه نشم کولای چې تاته د غړيتوب کارت درکړم، خو په دې نږدې وختونو کې زمونږ غونډه په پېښور کې داپرېږي، موڅو ورځې تر غونډې مخکې تاته خبر درکوؤ، چې کله مو خبر درکړ، ته به ننګرهار ته راشې، له هغه ځای څخه به بيا مونږ تا ورسوؤ، ته به له مشر سره خبرې وکړې، تر هغه وروسته به مشر ستا په اړه پرېکړه وکړي.

ما خپل سرد هو په معنی وښوراوه، له دفتر څخه راووتو، تر يوه ځايه پورې زه او موچي ماما يوځای ولاړو تر هغه وروسته بيا ما له موچي ماما سره خدای په امانې وکړه، زه کورته ولاړم، تر چهارشنبې پورې څه خبره نه وه، ما خپل کشفې معلومات ټولول، د چهارشنبې په ورځ موچي ماما راته وويل: سبا ته يې غوښتئ يې سبا مازديگر له جلال آباد څخه حرکت کوي، نو ځکه خو بايد همدا اوس حرکت وکړې.

زه هم مخامخ کورته ولاړم، مور مې په کور کې وه، خو پلار مې دندې ته تللی وؤ، زه ولاړم خپل کالي مې بدل کړل، او بيا مې له مور څخه يو څو روپۍ راوخيستې، د جلال آباد خواته مې حرکت وکړ، چې کله دروتې ته ورسېدم راپه ياد شول، چې ما خو له موچي ماما څخه پوښتنه ونکړه، چې هغوی په کوم ځي کې پيدا کولئ شم، خو خبره ډېره ښه مخکې تللې وه، ځکه کله چې زه جلال آباد ته ولاړم، د موټر په وروستي تم ځای کې د حزب اسلامي د کابل د دفتر مشر ولاړ وؤ، هغه يو بل کس راوښود، هغه ته يې وويل: دئ پېښور کې زمونږ دفتر ته بوځه!

چې له هغه سړي سره د دفتر له مشر څخه رخصت شولو، زه او سړئ دواړه يوه موټر ته وختلو، په هغه موټر کې اته کسه ناست ول، مونږ چې وروختلو، نو يو څو دقيقې نورې هم موټر ولاړ وؤ، تر هغې وروسته موټر ډک شو، او د تورخم په خوا وځوځېده، چې کله تورخم ته ورسېدو، نو له موټر څخه رابښکته شولو، لاړو د پېښور موټر ته وختو، هلته په موټر کې ناست ولو، تر څو نيمه شپه به وه چې موټر په يوه ځای کې ودرېده، ډرپور وويل: ښاغلو! دا وروستئ تم ځای ده،

زه او هغه کس چې له ماسره وؤ، يو خواته ولاړو، هغه د يوې
کوټې دروازه خلاصه کړه، دواړه هلته ننوتو، شپه مې هلته
تېره کړه، سهار چې راپاڅېدم، گورم چې پوره اته نيمې بجې
دي، دباندې ووتم، ټټې (بيت الخلا) ته ننوتم، هلته مې خپل
حاجت پوره کړ، تر هغې وروسته بېرته لاړم، په تشناب کې
مې اودس وکړ، او د سهار د لمانځه قضايي مې راوگرځوله، تر
هغه وروسته بېرته دباندې ووتم، چې بسکته او پورته مې
وکتل، دغه ځای داسې نه ښکارېده، لکه چې يو ښار دې وي،
داسې ښکارېده لکه يوه پوځي هډه چې وي، لږ بسکته ولاړم،
څه گورم چې ځينې کسان تمرين کوي، وسلې دي، رقم رقم،
زړې پراشوت ټوپکې پکې بېخي ډېرې دي، بېرته کوټې ته
راوگرځېده، څه گورم چې ملگرئ مې هم په کوټه کې دي،
هغه راته وويل: ځوانه څه دې کول، دباندې ځای ننداره دې
کوله؟

مالومړئ د هو په معنی سر وښوراوه، بيا مې ور څخه

وپوښتل: رښتيا ودې نه ويل چې دا کوم ځای ده؟

هغه راته وويل: دا څر ډنډ ده، د حزب اسلامي يو تر ټولو

مهم مرکز او د مجاهدينو د روزلو مرکز.

ما ورته وويل: مونږ به دلته څه کوو؟

هغه راته وويل: هېڅ بس يو څو شپې پکې تېروؤ او ترهغې وروسته بيا له مشر سره گوري او بيا تاسو پوهېږئ او مشر په دې کمپ کې گرځېدم، يوې خواته ولاړم، هلته د وسلو لويه ډيپوع وه، هلته ننوتم، څه گورم چې ځينې وسلې يوې خواته پرته دي او ځينې بلې خواته، خو په يوې خبرې پوه نشوم، هغه دا چې کومې وسلې چې يوې خواته پرته وي د هغوی په ماډل بلې خواته هم پرته وي، نو د ډيپوع له مسوؤل څخه مې وپوښتل: سلام عليكم وروړه! ودي نه ويل چې دا وسلې څنگه نيمې دي خواته پرته او نيمې هغې بلې خواته؟ هغه راته وويل: و عليكم السلام گرانه ودي نه ويل ته څوک يې؟ دلته څه کوې؟ ريښتيا ودي نه ويل چې ډيپوع ته څنگه ننوتې ساتونکو څنگه دننه پرېښودې؟

ما ورته وويل: زه دلته د دې لپاره راغلی يم، چې بايد له مشر سره وگورم او حزب غړی شم، پاتې شوه، دلته هخوا او دېخوا گرځېدم، بيا يو وخت دلته ننوتم، په دروازه کې چې کوم ساتونکي ول هغوی راته وويل: څوک يې چې غواړې دننه ولاړ شي؟

ما ورته وويل: په تاسو يې څه؟

بس هغوی هم نور څه ونه ويل اوزه هم دننه شوم، بس همدومره.

بيا د ډيپوع مسوؤل راته وويل: سمه ده زما نوم جميل دئ، زه دلته د ډيپوع عمومي مسوؤل یم، هو رينستيا ته ويل دا وسلې ولې بېلې بېلې ايښي دي، اصل کې خبره داسې ده، چې دا نيمې جوړې دي او دا نيمې خرابې دي.

xxxxxx

زه خو هسې هم د ريشكو (رېكشا) انجينر اومستري وم، بس ور غلام له خرابو ټوپكونو څخه مې يو راوخيست خلاص مې كړ، د ماشې ستنې يې ستونزه لرله، يو بل خراب ټوپك مې هم راوخيست، چې د هغه د ماشې ستنه مې هم راووسته نو ډاډمن شوم، چې ستونزه يې همدا ده، د دوهم ستنه مې لومړي ته ورواچوله، لږ مې ټيټه غوره كړه، جميل ته مې وويل: اوس يې چيك كړه، چې څنگه ده سم كار كوي او كه نه؟
جميل ساتونكي ته داسې غږ كړ: اصغره! راشه دا ټوپك چيك كړه!

اصغر راغئ توپك يې دباندي يور، هلته يې مرمي ورتېره
كړه، ډز يې پرې وكړ، بېرته راغئ ويې ويل: ولي خه پرې شوي
دي؟

جميل ورته وويل: خرابه خوبه نه يې؟

اصغر وويل: نه! ما چې وكتله ډېر بڼه كار يې كاوه!

جمعه هم همداسې تېره شوه، د شنبې په ورځ زما ملگري
راته وويل: راخه! چې ولاړ شو او له مشر سره وگورو نن يې
ورځ ده.

حرکت مو وكړ، تر څو ساعته سفر وروسته، يوه ځي ته
ولاړو، هلته يو ډېر ښكلئ دفتر وو، ما يې فكر هم نشو كولاى
چې افغانان دې دومره ښكلئ دفتر ولري، چې څنگه دفتر ته
ورننوتم، گورم چې د كابل د دفتر مشر جمال ناصر هم هلته
ناست ده، جمال ناصر ته مې وويل: اسلام عليكم! ياره! ته هم
ډېر ناخوانه وختې، زه دې په جلال آباد كې يواځې پرېښودم،
او ته دلته راغلي!

جمال ناصر راته وويل: هغسې خبره نده چې ته يې فكر
كوي! ما لږ خه كار لاره، بيا ته خو يوازي نه وي، جمال در سره

ودان احمدزئ

ناظر ناول

وؤ، که هر څه ستونزه دې در لوده، نو جمال ته به دې ويلې
واي.

ما ورته وويل: هو جمال راسره وؤ، خو تا داسې څه مهم کار
لاره، چې کولای دې نشول، چې ماسره راشې او بيا يواځې
راغلي؟

جمال ناصر راته وويل: هېڅ کومه لويه ستونزه نه وه، هسې
ما ويل چې کوم کسان چې له کابل څخه راځي هغوی لاره
ورکه نکړي، بس همدومره!

ما ورته وويل: سمه ده! اوس بايد څه وکړو؟

جمال ناصر وويل: هېڅ ياره لږ وروسته به رحيم گل هم
راشي او درېواړه به د مشر دفتر ته ورننوځو، ته څه پکې
وايي؟

ما ورته وويل: سمه ده! چې څنگه دې خوښه وي، خو لږ ژر
کوه، ځکه چې مونږ بايد بېرته کابل ته ولاړ شو، مکتب مې پاتې
کېږي.

چې رحيم گل راغی بيا نو مونږ درې واړه (زه، رحيم گل او
جمال ناصر) د مشر دفتر ته ورننوټو، چې څنگه مونږ

ور ننوتو، نو د ډیپوع مسوؤل جمیل هم دننه ننوت، چې کله

حکمتیار جمیل ولید ورته وی ویل: جمیله! ووځه!

جمیل وویل: خو ښاغلیه زه د دغه هلک په باره کې (په اړه)

تاسره کار لرم.

حکمتیار وویل: سمه اوس ووځه بیا زه تاته غږ کوم.

چې کله جمیل ووت، نو جمال ناصر زما په اړه حکمتیار ته

ټول معلومات ورکړل، بیا تر هغه وروسته حکمتیار وویل: ښه!

نو ته د جمعیت اسلامي د استخباراتو یو غړی یې، نور غړي

یې هم درته معلوم دي او که نه؟

ما ورته وویل: ټول نه! خو ځینې ځینې، حتی ډېر یې راته

معلوم دي، د هغوی په اړه څه پلان لرې که څه؟

حکمتیار وویل: دا چې ته د یوې ډلې د استخباراتو غړی یې،

که هره ډله وي، په تا باور نشي کېدای، خو زه په تا باور کوم، ته

له ماسره ژمنه وکړه، چې کله هم خیانت نکوي. ژمنه کوي د

یو پښتون او مسلمان په صفت؟

ما ورته وویل: هو ژمنه کوم خو په دې شرط چې ته به هم دا

ژمنه راسره کوي، چې له مونږ سره، ز مونږ له دین سره،

ز مونڙ له خاوري سره او ز مونڙ له خلكو سره به خيانت
نكوي.

حكمتيار وويل: ما خو دا ژمنه له مخكې څخه كړې ده، اوس
به يې ستا تر مخ تازه كړم، ژمنه كوم چې له خاوري، دين،
خلكو، مجاهدينو او دهغوی له كورنۍ سره به خيانت نكوم.

بيا حكمتيار ماته وويل: زه تاله جميل سره معرفي كوم
(پېژنم)، هغه به تاپه خاد (خدمات اطلاعات دولتي) كې هم
شامل كړي، تر هغه وروسته به بيا ته خپل عمليات پيل كړي،
خو يوه خبره واوره! هغه خبره داده چې سر له نن څخه ستا
نوم بهرام خان دئ، او ستا پټ نوم، ستا هغه نوم چې له مونږ
سره به ثبت وي، هغه ناظر ده، ناظر نه يوازي ستا نوم ده، بلکې
ستا رمز، راز او شفر هم ده، نو ځکه پام دې وي، چې دا شفر
افشا نكړي، سمه ده؟

ما ورته وويل: سمه ده بساغليه! خو ودې نه ويل چې جميل
به څنگه ما په خاد كې داخل كړي، جميل خو ټوله ورځ دلته په
ډيپوع كې وي؟

وډان احمدزئ

ناظر ناول

حکمتيار وويل: دا جميل نه درته بنايم، هغه بل جميل ده، چي کله بېرته کابل ته گرځېدې و به يې ويني او کېدای شي دواړه يو ځای ولاړ شي.

بيا حکمتيار ماته وويل: ورشه! هغه د ډيپوع والا جميل ته غږ کړه.

زه هم لارم او جميل ته مې غږ وکړ، چي کله جميل راغی نو حکمتيار وويل: تاڅه ويل جميل جانه؟

جميل وويل: مشره! دا هلك په وسلو بڼه پوهېږي، په دې څو ورځو کې يې زموږ ډېر شمېر وسلې جوړې کړې، اوس زه غواړم چي تر دې وروسته دې دا هلك له ماسره په ډيپوع کې کار وکړي، ته پکې څه وايې مشره؟

حکمتيار زما خواته وکتل او بيا يې وويل: ته پکې څه وايې؟

ما ورته وويل: ته پوهېږې چي زما مکتب لږ پاتې ده او همدا رنگه زما کور په کابل کې ده.

حکمتيار د ډيپوع مسوؤل ته وويل: جميل جانه! دې کار ته به بل کس پيدا کړو، خو بهرام درې نور ډېر مهم کارونه لري، دئ پرېږده چي خپل کارونه سرته ورسوي.

جمیل وویل: نو چي داسې وي، زه هم در څخه ځم، تاسو
خپلو خبرو ته دوام ورکړی، خدای په امان!

بيا ما حکمتيار ته وویل: بناغلیه تاویل چي، ستا په اړه له
جمیل سره غږ بدلئ یم، زه څه وکړم؟

هو! زه ستا په اړه له جمیل سره غږ بدلئ یم، بله دا چي اوس
به جمال ناصر در سره ولاړ شي او تا به جمیل ته ور وپېژني.

ما وویل: ښه خبره ده! بناغلیه اوس تلای شم؟

حکمتيار اجازه راکړه، زه او جمال ناصر دواړه د حکمتيار له
دفتر څخه راووتو، چي کله دباندې راغلو، يوه کس جمال
ناصر ته وویل: زما بېخ دي په انتظار ووېسته، هغه کس چي تا
راوستئ وؤ، هغه څه شو؟

جمال ناصر وویل: دغه ده! ستا ملگري نور مو نو په مخه

ښه!

تر تور ځم پورې مونږ دواړه په يوه سیت کې نه وؤ، زه
مخکې وم او جمیل زما تر څت ناست وؤ، بيا چي کله په
تور ځم کې ښکته شولو، نو جمیل او زه دواړه، د جلال آباد
موټر ته وختلو، څنگ په څنگ کېناستو، ما له جمیل څخه

پوښتنه وکړه، جميله! زه پوه نشوم، څنگه يې دومره ژر په

مونږ باندې باور وکړ او مونږ يې دلته راوستو؟

جمیل وویل: مونږ يې له ډېر پخوا څخه څارلو، او کله چې

پوه شول، چې مونږ په دين او وطن باندې مين خلک يو، نو

مونږ يې دلته راوستو.

ما بيا له جمیل څخه وپوښتل: دا چې زه له تاسره شوم نو

بايد څه وکړم؟

جمیل وویل: مونږ چې کله کابل ته ورسېدو لومړئ به

جمعیت اسلامي دفتر ته ورشي او ورته وبه وايي، چې څه کار

لري او نشي کولی ډېر وخت لپاره دلته راشي، بيا به کراره په

خپل کور کې کېږي، يواځې به مکتب ته ځي بس، پوه شوي؟

ما وویل: سمه ده، خو دا وخت خو به نه زياتېږي؟

جمیل وویل: کېدای شي چې زيات شي، خو بيا به هغه ته

ځينو ځايونو ته تلای شي، خو زه درته وایم چې اوس ډېر پام

کوه.

لږ شېبه دواړه غلي ولو، بيا جمیل وویل: په کوم صنف

ټولگي کې يې؟

ما ورته وويل: په دولسم صنف کې خو يو څو مياشتې
وروسته خلاصېږي.

جمیل وويل: کوم پوهنځی دې خوښېږي؟

ما ورته وويل: طب! يعنې جراحي.

جمیل وويل: سمه ده! زما يوه خور هم په دولسم صنف کې
ده! د هغې هم طب خوښېږي، کېدای شي هغه هم طب ووايي.

ما باندې خوب راته، کرار ویده شوم، لږ شيبه وروسته
جمیل راباندې غږ وکړ: پورته شه! زمرئ يې څه کنگځونه
يې چې ټوله ورځ خوبونه کوي؟

جمیل بيا زياته کړه: مونږ بايد يو څو شپې په جلال آباد کې
هم تېرې کړو.

ما ورته وويل: خو ولې؟

جمیل وويل: ځکه مونږ بايد د کابل استخباراتو ته دا ثابته
کړو، چې مونږ څو ورځې په جلال آباد کې تېرې کړي دي، له
دې سره به په مور باندې هېڅ شک ونکړي، بس همدومره،
کېدای شي چې ته به هم پوه شوی يې؟

بيا جميل وويل: نه پوهېږم چې ستا به ټوكې زده وي او كه
نه، خو زه درته يوه ټوكه وايم، ټوكه داسې ده:

يوه ورځ داوؤد خان غوښتل چې د ښار حال معلوم كړي، نو
په زړو كاليو كې دباندي ووت، تر لږ قدم وهلو وروسته د يوه
گاډيوان مخې ته ودرېده، هغه ته يې وويل: السلام عليكم!
وروره تر دارالمان پورې په څو ځي؟

هغه وويل: بايد ته پوه شي!

داوؤد خان وويل: لس روپي؟

گاډي وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: شل روپي؟

گاډي وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: دېرش روپي؟

گاډي وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: څلوېښت روپي؟

گاډي وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: پنخوس روپي؟

گاڊي وان وويل: خاورې پنخوس روپي!

داوؤد خان وويل: سل روپي؟

گاڊي وان وويل: هو!

داوؤد خان وويل: تاته بايد سزا در کرل شي، په دي بيه!

گاڊي وان وويل: ولي ته څه عسکر يې چې ماته به سزا

راکوي؟

داوؤد خان وويل: نه پورته ولاړ شه!

گاڊي وان وويل: ظابط يې؟

داوؤد خان وويل: نه پورته ولاړ شه.

گاڊي وان وويل: افسر يې؟

داوؤد خان وويل: نه پورته ولاړ شه.

گاڊي وان وويل: ډگروال يې؟

داوؤد خان وويل: نه پورته ولاړ شه.

گاڊي وان وويل: جنرال يې؟

داوؤد خان وويل: نه پورته ولاړ شه.

گاډۍ وان وويل: ستر جنرال يې؟

داوؤد خان وويل: خاورې ستر جنرال!

گاډۍ وان وويل: داسې نشي چې ته داوؤد خان واوسي؟

داوؤد خان وويل: هو!

گاډۍ وان وويل: جنابه! ما وبښه، غلطي راڅخه وشوه.

داوؤد خان وويل: لکه چې وډار شوي؟

گاډۍ وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: لکه چې باد دې ووت؟

گاډۍ وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: لکه چې تشې دې ولاړې؟

گاډۍ وان وويل: نه! پورته ولاړ شه.

داوؤد خان وويل: لکه چې غول دې وکړل؟

گاډۍ وان وويل: هو! عاليجنابه!

ما جميل ته وويل: بښه نو داوؤد خان سم دم يو ټوکي وو؟

جميل وويل: دا خبرې پر پرده اوس ته هم يوه ټوکه راته
ووايه.

ما هم خپلې خبرې داسې پيل کړې: په باميانو کې هوا ډېره
سړه شوه، خلك نور په تنگ شول، د ملك كورته ورتول شول،
خپلو مشرانو ته يې وويل: خبره داسې ده، چې دا هوا نوره د
زغملو وړ نده، نور بايد کومه لاره وگورو، آخر بايد يو کار
وکړو کڼه؟

يوه سپين گيري په خپله کمه گيره کې لاس واهه او بيا يې
وويل: خوڅه به وکړو؟

يوه يوڅه ويل او بل بل څه، خو بلاخره يوه وويل: داسې به
وکړو، چې څو کسه مشران به کابل ته ولېږو، هغوی به له امير
عبدالرحمن خان څخه فرمان راوړي، ترڅو واوره او به شي.

ټولو د ده خبره ومنله، شپږ يا اووه کسه مشران د کابل
خواته وروان شول، چې کله کابل ته د عبدالرحمن خان
څنگ ته ورسېدل نو امير عبدالرحمن خان ته يې ټوله کيسه
وکړه، امير عبدالرحمن خان خپل يو کس راوغوښت او په
غوږ کې يې ورته وويل: ته لار شه! يو من ميميز له يو من برگو

خوږ يو (هغه حشرات دي چې په نمجنو ځايو کې وي) سره گډ
کړه، او بيا يې راوړه!

سرئ لاره، دوه يا درې ورځې وروسته راغئ يوې بوجۍ ته
يې اشاره وکړه او ويې ويل: بساغليه! کوم څه مو چې په کار
ول، په ډيره لوړه بيه مې درته راوړل.

عبدالرحمن خان سړي ته وويل: ټول په ميدان کې وشينده!

سړي چې ټول په ميدان کې وشيندل، عبدالرحمن خان د
باميانو نه راغلو مشرانو ته وويل: ټول يې کړئ او ويې خورئ.
د باميانو د مشرانو له ډلې څخه يوه په فارسي وويل: پلي يې
پرېږدئ اول يې سپاره ونيسئ.

نور و مشرانو هم لومړۍ خوږۍ نيولې او خولې ته يې
اچولې، عبدالرحمن خان چې دا حال وليد، نو خپل کس ته يې
وويل: دوی د دوؤ مياشتو لپاره مېلمانه کړه!

چې کله دوه مياشتې تېرې شوې او هوا هم په تودېدو
(گر مېدو) شوه، عبدالرحمن خان هم فرمان وليکه او دوی ته
يې ورکړ، څه تحفي يې هم ورکړې او ورته ويې ويل: اوس لار
شي، نور له خيره سره، هر څه به سم شي.

ڪلهه ڇي د باميانو نه راغلي مشران باميانو ته ورسيدل، ڇهه گوري ڇي له واورو ڇخه اوبه رواني دي، نو يوه په فارسي ڙبه وويل: د عبدالرحمن خان د فرمان زور مو وليد، ڇي له واورو ڇخه يي مڙياڙي ووستي؟

اوس ڪڏي شي، ڇي تاسي به وايي ڇي ده خيله ڪيسه له توکو ڇخه ڊڪه ڪره، خو اصل ڪي خبره دا ده، ڇي ما غوڻتل تاسو ته دا وڻيم، ڇي زما هم توکي زده دي، نو اوس ڇو اصلي ڪيسي ته!

xxxxxx

ڇي ڪلهه جلال آباد ته ورسيدو، هلته مو يوه ڪوته لٽوله، خو ڪوته نه پيدا ڪڏي، بلآخره يوه سڙي راته وويل: گوري گرانو ملگرو! زه تاسي ته ڪوته درڪوم خو په دي شرط ڇي څلور برابر ڪرايه به راکوي.

ڄميل وويل: نه ياره! ته ڇهه وايي، زه بهرام ڄانه ڇي ڇو. دباندي ڇي ولاڙو، ڄميل له لڙ سوچ وروسته راته وويل: اوهو! ياره! اوس يي خوند وڪر، ڇڪه ڪه ڇڙي دي له مونڙي سره دا ومني ڇي زمونڙي يوه ورڇ هم په څلور و شماري، نو

زمونږ کار به هم جوړ شي، ځکه بيا به هيڅوک هم پوه نشي
چې مونږ پېښور ته تللي وؤ.

زه او جميل دواړه بېرته دننه ورننوتو، جميل سړي ته وويل:
مونږ ستا خبره منو، خو پدې شرط چې که مونږ دلته يوه شپه
تېرو، نو ته به خلکو ته وايي چې دوی څلور شپې تېرې کړي
دي، ځکه که داسې ونشي، نو مونږ څنگه تاته د څلور ورځو
پيسې درکولای شو، بله دا چې مونږ دا پيسې له دولت څخه
اخلو نو دولت هغه وخت مونږ ته پيسې راکوي چې مونږ
اسناد ولرو!

سړي د جميل خبره ومنله، جميل ماته وويل: زه د يوه کار
لپاره دباندې ځم، ته تر هغو دلته کېنه، چېرته ولاړ نشي.

دوه ورځې مو هلته تېرې کړې، بيا تر هغه وروسته کابل ته
راغلو په کابل کې هم جميل اووه ورځې دندې ته نه وؤ تللي او
زه مکتب ته خو تر ټولو مهمه خبره دا وه چې! کله زه نوئ
کورته راغلم، چې کله مې مور وليدم، ډېره خوشحاله شوه،
خو چې پلار مې وليدم ډېره په غوصه يې له ما څخه وپوښتل:
چېرته تللي وي، دا شپې شپې دي چېرته تېرې کړې؟

ما وويل: پ پ پلار ج جج جانه! زه جلال آباد ته تللي وم.

پلار مي بيا وپو نبتل: هلته دي خه كول؟

ما ورته وويل: هسي زما له ملگري جميل سره، چکر ته تللی
وم.

پلار مي وويل: دا جميل بيا خوك ده؟

ما ورته وويل: هېخ هغه په استخباراتو كي ده.

پلار مي نوري پو نبتني ونه کړي، که يي کړي هم واي خواب
مي نه ور کاوه، خکه جميل راته ويلي ول، نه به داستخباراتو په
اره چاته خه وايي او نه هم په دي اړه چې پېښور ته تللی وي،
او تر دوو ورخو پوري له کوره هم دباندې ولاړ نشي، بله دا
چې کله هم چاته ونه وايي چې ته ډېر ژر په استخباراتو كي
داخلېږي.

خو زه يوي خبرې ته هيران شوم، پلار مي لومړئ په خومره
غوصه پو نبتنه وکړه، نو بيا دا غوصه يي خنگه سره شوه؟
د شپې ټوله شپه خوب نه راته، په سر كي مي ډېر سوچونه
گرخېدل راگرخېدل، کله به مي سوچ کاوه آيا زه به وکولای
شم چې پوهنتون ووايم؟ که مي پلار خبر شو، چې زه په

اشارو (مجاهدينو) کي یم، هغه به څه راته وايي او څه به
راسره کوي؟

همداسې ډېر نور سوچونه او پوښتنې مې په سر کې
گرځېدې بلاخره د شپې په دوؤ بجو ايله ویده شوم، سهار ته
تر نهو بجو پورې ویده وم، نهه بجې راپاڅېدم، د سهار د
لمانځه قضايي مې هم راوگرځوله، بيا لارم چې چای وڅښم
مور مې راته وويل: زويه! څوک داسې کار کوي؟ څوک بې له
پوښتنې څخه چېرې ځي؟

داسې مکوه ځکه له کومې ورځې چې ته ورک شوي، زمونږ
بېخ دې ويستلی وؤ، مونږ دا فکر کاوه چې خدای ناخواسته ته
د اشارو له خوا تښتول شوی نه اوسې، داسې نشي چې ته به
يې مړ کړی يې او همداسې نورې خبرې مو په سر کې
گرځېدلې، ښه شو چې راغلي کنه اوس خو به زمونږ زهره
چودلې وه.

ريښتيا پلار دې ويل: چې له دې هلك څخه ولې لت خر جوړ
شوی ده، پخوا به په نيمه شپه کې پاڅېده او د سهار لمونځ به
يې کاوه، خونن تر اووه نيمو بجو پورې ویده ده؟

ودان احمدزئ

ناظر ناول

بسه شو چي اوس نشته کنه اوس به يي ويل: دا خو بيخي لت
ده، دا ده تر نهو بجو پوري ويده وؤ او خان صيب اوس
راپاخبده.

ما ورته وويل: خوب نه راته! بيا ناوخته ويده شوم او ناوخته
پاخبدم، بس همدومره.

مور مي وويل: بسه نو سو چونه دي وهل؟ مين شوي خو به
نه يي؟ داسي نه وي چي په کومي قوالي (شيخ محمدي) مين
شوي اوسي؟

ما ورته وويل: نه موري! ته شه وايي مين شوي به يم هغه هم
په يوي قوالي باندي، داسي نشي کېدای.

مور مي وويل: داسي نشي چي بيا له کومي نجلي سره يارانه
جوړه کړي، بله دا چي پلار دي ويل د غرمي لپاره مېوه را
وغواړه، چي چای دي وڅښه بيا لار شه هه! دا پيسي واخله.

xxxxx

پيسي مي واخيستي، چي چای مي وڅښه، د بازار په لور
روان شوم، په سوچونو او فکرونو کې تر منډيي پوري
ورسېدم، په منډيي کې مي هم سوچونه وهل، د سوچونو له

نڙي، خخه هغه وخت بهر شوم چي ڪله مې له يوې نجلي سره
ٽڪر وڪري، چي ڪله له سوچونو رابهر شوم، گورم چي نجلي،
هلته پرته وه، لاس مې ورڪري او پورته مې ڪري، په فارسي ژبه
يې وويل: تاسو ڪليوال! دلاري د تگ په ادب هم نه پوهېږي!
احمقانو!

ما يې په خواب ڪي وويل: گوره! اصل ڪي خبره داده، چي
زما تاته پام نه وؤ، ڪنه ما ڪله هم نه غوښتل چي له تاسره ٽڪر
وڪرم.

دي وويل: ولې زه ڇه پچه وم، چي پام دي راته نه وؤ؟ او ڪه
ڀوند وي؟ هر ڇه چي وؤ خوته ڊپر احمق او رزيل انسان يې
اوس ورك شه، زما له لاري لري شه، ڪنه پوليسوته ستا
شڪايت ڪوم.

زه لارم، روميان مې واخيستل، بپرته د ڪور په لور روان
شوم، چي ڪله ڪورته ورسېدم، مور مې راته وويل: لکه چي په
رينستيا مين شوي يې؟

ما ورته وويل: موري ځوروه مې مه! دا ڇه خبري دي چي
ته يې ڪوي؟

مور مې راته وويل: ښه که داسې نده، نور و ميان له کله نه مېوه شوه؟

چې لاس ته مې وکتل، ما ته هم خندا راغله، مور ته مې وويل: اوس به څنگه کېږي؟

مور مې راته وويل: څه خیر څه خبره نده، زه به دې پلار ته څه بهانه وکړم، خو نور پام کوه، کوچنی خو نه یې وروړ دې کوژده کېږي اوس ستا وار ده.

ما خپلې مور ته وويل: وروړ مې کله کوزه کېږي ده؟

مور مې وويل: هو رینستیا! تاته خو مې ونه ويل، نن یې څلور مه ورځ ده، چې شیریني مو ورته راوړې ده.

دغه ورځ هم تېره شوه، سبا سهار مکتب ته ولاړم، له مکتب نه چې راووتم، د جمعیت دفتر ته ولاړم، هغوی ته مې بهانه وکړه، بیا بېرته کور ته ولاړم، کور کې مې د مکتب سامان کېښود او بیا دباندي ووتم، حیران پاتې وم، چې اوس چېرته ولاړ شم، خو بلاخره د بالا حصار خواته وخوځېدم، د شودا (شهدا الصالحین) خواته ولاړم، هلته د ولاړو اوبو څنگ ته ناست وم، سوچونه مې وهل چې یو وخت گورم، له ما څخه

لس يا پنخلس متره هخوا يوه نجلى ناسته وه، چي لږ ورته
 خير شوم، مخ يي راواري، گورم هماغه نجلى وه، چي پرون مي
 ټكر وسره كړئ وؤ، بڼكلې غټې او شنې سترگې، خرمايي
 وينستان، وره خوله، سپين مخ او گلابي غومبوري، سخت
 خوند يي راکه سترگې په سترگو شوم ورسره خوبيا
 وشرمېدم، په همدې كې نجلى زما خواته راغله راته يي وويل:
 ولي زما خواته گوري؟ پروني دښمني پالي كه خه؟
 ما ورته وويل: دا چې ته خه غواړي زه نه پوهېږم، خو په دې
 پوهېږم چې ستا هدف دا نده، چې زه ستا پوښتنې ځواب
 كړم، اصلي مطلب دې ووايه.

نجلى وويل: زما نوم صنم ده! ته مي خوښ شوي، پرون مي
 په لاسي له تاسره ټكر وكه، بدې ردې مي هم د دې لپاره درته
 وويلې، ځكه پخوانيو مشرانو ويلي دي، چې كه كومه نجلى
 كوم هلك ته بدر ووايي، نو هغه هلك په هغې نجلى مينېږي،
 په هغو بدو ردو ځكه پښېمانه يم، ځكه چې پرون ما فكر كاوه،
 چې ستا ماته فكر ده، خو چې نن گورم، ته سمه د سوچونو
 بوجي يي.

وڌان احمدڙي

ناظر ناول

ما ورته وويل: نن خو دومره په سوچونو کې نه یم، ځينې وخت مې که وگورې نو فکر به وکړې، چې لپونئ یم.

هغې په خندا کې وويل: اوس هم لپونئ يې، خو ودې نه ويل نوم دې څه ده؟

ما ورته وويل: زما نوم بهرام ده، ستا نوم څه ده؟

زما نوم صنم ده، زه د تنگرهار یم، په قام شيخ مامدی (شيخ محمدی) یم، پلار مې د حزب اسلامي لوی قومندان ده، زه کله کله دلته راځم، خو ته مې په لومړي ځل دلته وليدې.

ما ورته وويل: ريښتيا! زه هم کله کله دلته راځم، خو ډېر نه راځم، ځکه دا اوبه ولاړې دي، زما ولاړ شيان نه خوښېږي، زه ډېر کله د کابل سيند تر څنگ ودرېږم.

صنم وويل: ريښتيا! د مجاهدينو قومندانه! ودې نه ويل، ولې دې فارسي دومره ضعيفه ده؟

ما ورته وويل: ضعيفه ده؟ يعنې څه تر اوس مې داسې کومه خبره نه وه، اورېدلې، بله دا چې د وطن دشمنانو ته مجاهد مه وايه اشارار وايه.

صنم وويل: كه ستا پښتو ته وگوري نو فارسي دي خورا
ضعيف ده، بله دا چې ته ولي مجاهدينو ته اشرار وايي؟ څه بد
يې در سره كړي، دي دوى خود وطن آزادول غواړي، دا تولى
خبرې پرېږده اوس داراته ووايه: د مازديگر لمونځ نكوي؟

زما زړه وو، چې ورته ووايم چې رښتيا هم بايد مجاهدينو
ته اشرار ونه وايو، بل دا چې ورته ووايم، چې زه چې د
جومات خواته ولاړ شو، زه به هلته لمونځ وكړم، بيا به كيسې
سره كوؤ، خوبيا مې فكر شو چې كېداى شي په دې نجلۍ كې
څه فساد وي، كنه پرون څنگه هغومره ترخه وه او اوس
دومره خوږه ده؟ نو ما ورته وويل: گراني! لمونځ د اشرارو او
د بېكاره خلقيانو كار ده، زه خو پوخ خلقي يم.

صنم موسكى شوه او بيا يې په خوږ آواز وويل: اوس مازديگر
ده، زه كورته ځم، ته هم كورته ولاړ شه، چې داسې نشي له
ډېرو سوچونو په اوبو كې ولوېږي، سبا به سره گورو.

له دې خبرې سره دومره خندا ورغله، چې بېخي يې ځان
نشو كنترولولاي، ما هم خداى په امانې ورسره وكړه، او
كورته ولاړم.

مور ته مې وويل: مورې! تا ويل چې لا لا ته دې بسخه كړې،
خو ودې نه ويل چې خوك دې ورته كړې؟

مور مې راته وويل: پاڼه، هغه ز مونږه گاونډۍ د حاجي ستار
لور! څنگه ده؟ بنايسته خو به وي؟ تا خو ليدلې؟

ما ورته وويل: په بنايست كې خو يې سپور مې شرمولې، خو
زما خوبه نشوه، چندانې اخلاق نلري، دا چې اوس لغمانۍ ده
دومره بد اخلاق لري، كه شماليواله وه، دنيا به يې چپه كړې وه.

مور مې راته وويل: يعنې څه چې كه شماليواله واى؟

ما ورته وويل: لغمانيان ډېر بڼه اخلاق لري، خو دا دومره بد
اخلاقه نجلۍ ده. خو له شماليوالو سره دوهمه خبره نشي
كېداى لكه څنگه چې مرچك خوري هماغسې تريخ او تروش
دي، په نه خبره به يې در سره جنگ وي.

xxxxx

د شپې ډوډۍ مو وخوره، د شپې وختي ويده شوم، سهار مې
خپل لمونځ وکړ، چای مې وخته وڅښه، بيا مکتب ته ولاړم.

په مکتب کې مو هم د امتحان هم اعلان وشو، ويل يې سبا ته
مهال وېش (تقسيم اوقات) ورکوؤ، له مکتب څخه چې رخصت

ودان احمدزئی

ناظر ناول

شوم، بېرته کورته وگرځېدم، په کور کې مې کالي بدل کړل،
چې کله مې زړه وؤ، چې دباندې راووځم مور مې راته وويل:
چېرته ځې زويه؟

ما ورته وويل: هسې! لږ دباندې ځم، ولې څه خو دې نه ويل؟
نه ولاړ شه څه خبره نده، خو لږ په ځان پام کوه، له هر چا
سره مه گرځه.

بيا شودا ته ولاړم، هلته د اوبو تر څنگ ناست وم، چې ژر را
په ياد شول، ياره تا خو لمونځ ونکړ، لاړم لږې هلته يو کوچنی
جومات وؤ، په جومات کې مې په يوازي لمونځ وکړ، او بېرته
پروني ځي ته ولاړ، يو يونيم ساعت هلته ناست وم، چې يو
وخت چا زما په اوږه لاس کېښود، ويې ويل: بهرامه! ډېر
کبرجن يې، اوس ماته گوري هم نه.

غږ يې د صنم وؤ، خو صنم کله پښتو نوه ويلې ژر مې شاته
وروکتل، گورم پخپله صنم وه، ترې ومې پوښتل: ستا خو پښتو
زده نه وه؟

صنم وويل زده مې ده، خو زما پلار شيخ مامدئ او مور مې
شماليواله ده، يوه ورځ د خپل پلار لپاره پښتو وايم او يوه اونۍ

د خپلې مور لپاره فارسي، تیره اونۍ مې د مور لپاره فارسي
ويله او نن د خپل پلار لپاره پښتو وايم.

ما ورته وويل: شيخ مامديان له کله پښتانه شول؟ ريښتيا زما
لپاره څومره وخت پښتو ويلی شي؟

صنم وويل: رزيله! ته فکر کوي چې شيخ مامديان پښتانه نه
دي؟ او پاتې شوه دا چې ستا لپاره څومره پښتو ويلی شم؟
دومره ويلی شم څومره چې له تاسره يم.

ما ورته وويل: سمه ده! همدومره بس ده.

xxxxx

زما او د صنم په ليدو ليدو، ډېر وخت تېر شو، د ښوونځي
امتحانونه هم تېر شول، نور نو زما بې له صنمه ژوند نيمگړی
وؤ، چې چا به شنه يا سره کالي کړي ول، ماته به صنم
ښکارېده، ځکه صنم به تل شنه او سره کالي کول، چې چا به
راټه مسکا کوله ماته به صنم ښکارېده، او چې چا به له شانه
راباندې غږ وکړ، هغه به هم راته صنم ښکارېده، هرڅه راته
صنم ول، په هرڅه کې به مې لیده، چې کله به مې او بو ته کتل
زما څېره به يې نه راته ښوده، د صنم څېره به يې راته ښوده،

ودان احمدزئ

ناظر ناول

که به می د مخ شیشی (ببینی) ته کتل ز ما د تصویر په خای یی
د صنم تصویر راته بنوده، یوه ورخ می صنم ولیده راته یی
وویل: خومره مینه راسره لری؟

ما ورته وویل: دومره مینه در سره لرم، خومره چې په تاریخ
کې نه تکرار شوې وي او نه به تکرار شي، ته له ماسره خومره
مینه لری؟

صنم وویل: له ماسره ډېره مینه لری! خو زما هم کمه نده، زه
دومره مینه در سره لرم، لکه دا نری د دې دنیا په اندازه مینه
در سره لرم.

بیا صنم ز ما لاس راڅخه ونيوه په خپل سر یی کېښود او ویی
ویل: ستا دې ز ما په سر قسم چې دروغ به نه وایې، اوس ووايه
ریښتیا ستا نوم لیکنه په استخباراتو کې شوې ده او که نه؟

حیران شوم، د صنم په دې قسمونو نور آموخته شوی وم،
خو خلی یی داسې قسمونه راکړي ول، لکه یو خلی یی راته
قسم راکړ، چې ووايه ته په مجاهدینو کې یی او که نه؟

پخوا به می له قسم سره دروغ ورته ویل، خو اوس راباندې
ډېره گرانه شوې وه، ما د یو څو شپو لپاره بې له دې ژوند

نشو کولای د تل لپاره خو لاڅه کوي. ورته ومې ويل: هوا!
صنم جانې! همداسې ده، زه غواړم خپل هیواد ته خدمت
و کړم، او دا خائن اشرار وځپم.

صنم وويل: دا د خدمت ډيالوگ نور زور شوی، د دې پرځای
کوم بل ډيالوگ وکاروه، نور فلمي ډيالوگونه هم شته.

ما ورته وويل: دا زما د فلم ډيالوگ ده، د کوم بل فلم څخه
مې نده کاپي کړی.

په دې خبره باندې مونږ دواړو ته خندا راغله، تر ډېره مو
وخنډل، بیا په پای کې مو خدای په امانې سره وکړه، هغه خپل
کورته ولاړه او زه خپل کورته.

xxxxxx

سبا سهار زه په کور کې وم، ځکه مکتب هم نور خلاص شوی
وؤ او زما زړه هم نه غوښتل چېرته ولاړ شم، نهه بجې وې،
چې زموږ دروازه وټکېده، زړه مې وؤ چې ورشم، خو پلار
مې دروازه خلاصه کړه، جمیل وؤ، پلار مې په غېږه سترې
مشې ورسره وکړه، بیا یې د مېمانځنې (مېلمستون) ته بوتله، زه
ولاړم، چې چای مې ورته وروړ، او له جمیل سره مې سترې

ودان احمدزئ

ناظر ناول

مشې وکړه، دې ته حيران وم چې پلار مې له کومه جميل سره
پېژني؟

ما له خپل پلار څخه وپوښتل: پلاره! ته جميل له کومه
پېژني؟

پلار ته مې خندا ورغله تر ډېره يې وخنډل بيا يې وويل:
هسې! ته نه پوهېږي؟ ښه اصل کې خبره داده، چې جميل د
شفیق الرحمن ورور ده، کوم چې له ډېر کوچنيوالي څخه
دلته په ښار کې اوسېږي، په دې دوو کلونو کې دئ استخباراتو
ته دننه شوی ده.

جميل وويل: پلار دې زه له مخکې پېژاندم، ما هم ته پېژاندي،
خو تا ته مې نه وؤ ويلي، ريښتيا زه د دې لپاره راغلی يم، چې
ستا کار شوی، پنځلس ورځې وروسته د شنبې په ورځ ريس
(مشر) غوښتی يې.

ما ورته وويل: خو په هغې ورځ باندي خو ز مونږ پوهنتون
شروع کېږي؟

جميل وويل: هېڅ خبره نده! لومړی هلته ولاړ شه، بيا به
پوهنتون ته ولاړ شي.

په هغې ورځ سهار د پوهنتون په خوا و خوځېدم، بيا راپه ياد شول، چې جميل راته ويلي ول، چې اته بجې په شش دركو كې ستا په تمه يم، ژر په جاده كې ښكته شوم، له پل مامود خان (پل محمود خان) څخه چې تېرېدم، جميل راباندې غږ وك: بهرامه! راجه!

زه هم ور غلم سترې مشې مې ورسره و كړه، بيا دواړه يو ځي ته ولاړو، هلته له يوه سړي سره وغږېدو، هغه راته وويل: مونږ ستا څارنه خلاصه كړې ده، ستا په اړه مو وروستۍ څېړنې هم كړي دي، اعتباري يې خو لږ وخت ته اړتيا ده، ځكه خو مې په سر ك باندې در سره وكتل، خو پام كوه چې له موضوع نه څوك خبر نشي، چې ته څه كار كوي؟، دنده دې چېرې ده؟ او داسې نور.

ما ورته وويل: خو زه خپله خبر نه يم چې څه كار كوم؟ دنده مې چېرې ده؟

ريس وويل: هو ريښتيا! ښنه غواړم، ستا دنده په پوهنتون كې ده، هلته چې هر څه تېرېږي، او هر څه كېږي، هغه به مونږ ته رسوي، د هرې پنجشنبې په ورځ زه دلته درته په تمه يم، ته راجه او ماته ټول معلومات راکوه.

ما هم ورته وویل: سمه ده! همداسې به کوم، ما ته وسله نه
راکوي؟

ریس وویل: نه گرانه! ستا سره وسله ښه نده، تا کله لیدلئ
چې له کوم محصل سره دې وسله وي؟ اوس نو لار شه خپل
پوهنتون ته، مونږ ستا پوهنځئ له انجینرۍ څخه جراحی ته
بدلوؤ، ځکه ستا همدا پوهنځئ خوښېده او مونږ غواړو چې
زمونږ کسان خپله دنده په خوښۍ سره تر سره کړي.

له ریس او جمیل سره مې خدای پاني (خدای په امانی) وکړه،
بیا د پوهنتون خواته روان شوم، چې کله پوهنتون ته ورسېدم،
لومړئ مې خپل صنف پیدا کړ، بیا په پوهنتون کې گرځېدم را
گرځېدم چې صنف پیدا کړم، خو پیدا نشوه، بېرته خپل صنف
(ټولگي) ته ولاړم، په صنف کې استاد (ښوونکئ) نه وؤ، ټولې
څوکۍ گانې هم ډکې وې، خو په یوه څوکۍ یوه نجلی ناسته
وه، ډېره ښکلې وه، سپوږمۍ خو بېخي ورته توره تېۍ
ښکارېده، زه ور غلم تر څنگ یې کېناستم، نجلی راته وویل:
پورته شه احمقه! لار شه بل چېرې کېنه!

ما ورته وویل: بل چېرې ځای نشته، زه یوازې همدلته
کېناستئ شم.

نجلی ماته خه ونه ویل، نورو نجونو ته یی وویل: نجونو
راخی مونر به دیو بل تر خنگ کینو او هلکان به هم دیو بل
تر خنگ، داسی به هغوی هم بیغمه شی او مونر هم.
خو نجونو ته چی دهلکانو تر خنگ کیناستو خوند ورکری
وؤ، ددی په خبره یی غور هم ونه گراوه.

نوی ماته وویل: پورته شه له دی خوکی نه، کنه دا خپل
بویت ستا سر ته نیسم.

ماته هم چاره نه و، پاتی، له خان سره می وویل: اوس به زه
دی نجلی سره گورم، لارم د استاد په خوکی کیناستم، چی کله
استاد راغی ټول ولاړ شول، استاد وویل: کینی! زه بپرته د
استاد په خوکی کیناستم، استاد په غوصه وویل: ستا اوله ورخ
ده، د استاد په خوکی ناست یی، که یو کال دی تېر شی، بیا د
پوهنتون د ریس په خوکی کینی.

ما ورته وویل: خو استاده! بل خای نشته.

استاد وویل: ولې روند یی هغه خای نشی لیدای؟

ما ورته وویل: هلته می هغه نجلی نه پرېدی.

استاد وويل: شه د پلار څو كې خو يې نده، چې نه دې
پر پردي؟

زه هم لارم او له نجلۍ سره كېناستم، نجلۍ برگ برگ راته
وكتل خو ما يې هېڅ پروا ونه كړه، درس شروع شو، چې كله د
نن ورځې در سونه خلاص شول، سبا سهار چې بيا راغلام بيا
نجلۍ ځاى نه راکاوه، بيا مې هماغسې وکړل، خو په دې ورځ
بل استاد راغى و يې ويل: ځوانه! ته ولې زما په ځاى ناست يې؟
ما ورته وويل: هغه د خان لور وينې؟ هغه مې په خپله څو كې
نه پر پردي.

زما په دې خبرې ټولو محصلانو په ډېر زور سره وخنډل،
بيا ټولو په يوه خوله وويل: مونږ يې هم نيو پر يښي.

استاد مونږ ته وويل: چپ شى بې ادبوا!

استاد هغې نجلۍ ته وويل: ته ولې دا هلك په خپل څنگ كې
نه پر پردي؟

نجلۍ وويل: اصل كې خبره داسې ده، چې دئ هلك او زه
نجلۍ يم، او دا ډېره بده خبره ده، چې يو هلك او يوه نجلۍ
څنگ په څنگ كېني، ما نور و نجونو ته پرون وويل: مونږ

نجونې به سره يوځای کېنو او هلکان دې په خپلو کې يوځای
 کېني، خو نجونو ته د هلکانو تودو غېږو خوند ورکړی وؤ او
 زما په خبره يې غوږ هم ونه گراوه.

استاد مسکئ شو او بيایې نجونو ته وويل: څه فکر کوی
 نجونو؟ آیا د هلکانو گرمې غېږې پرېښودای شئ؟

نجونو نور له شرمه څه ونه ويل، پورته شوې، نور نو هلکانو
 ځای ښی، خواته شو او د نجونو چپې (کينې) خواته.

xxxxxx

په دې ورځ چې له ټولگي څخه راووتم، بيا مې هم صنم ونه
 لیده، کورته ولاړم، د پوهنتون سامان مې کېښود، د شودا
 خواته ولاړم، هلته صنم ناسته وه، ژړل يې، زه نږدې ور غلم، د
 هغې په اوږه مې لاس کېښود، بيا مې په غېږ کې راتينگه کړه،
 ورته ومې وويل: ولې ژاړې؟

صنم وويل: پوهېږې مور مې له ماسره څومره ظلم کړی؟
 ماته يې ويل ول چې خاوند دې مړی شوی، اوس دوه نيم کاله
 وروسته، يې بيا راته وويل: چې ستا خاوند پرون د شورويانو
 له خوا شهيد شوی ده.

ما ورته وويل: گراني هغه دي الله (جله جلاله) وبنبي، اوس هرڅه چې شوي شوي، کېدای شي چې مور به دي ستا په اړه فکر کاوه، اوس زه در سره يم، انشالا هرڅه به ښه شي.

تر ډېره سره ناست وؤ، خو چې ما دي ته کتل په رښتيا خفه نه ښکارېده، ما ورته وويل: راجه! زموږ کورته ولاړه شه، بيا به سبا خپل کورته ولاړه شي.

خو صنم وويل: نه! نه! زه خپل کورته ځم، کنه نور مور به مې راته وايي، چې چېرې تللې وي؟

ما ورته وويل: سمه ده، چې څنگه دي خوښه وي.

بيا مې دا تر کوره ورسوله، بيا خپل کورته ولاړم، په کور کې مې د صنم په اړه فکر کاوه، کله به مې کوژده ورسره وکړه، کله به مې واده ورسره وکړ، کله به مې دولس بچيان پيدا شول او کله شل، کله به صنم مړه شوه. خو ځلې له سوچونو بهر شوم، بيا به سوچونو ته ولاړم په همدې سوچونو کې وم چې دروازه وټکېده، چې ورغلم گورم چې جمیل ده، جمیل وويل: ډېره بېره لرم کورته ځم، خوريس ويل: سبا ته هماغه ځای ته راشه، پوره اته بجې. سمه ده؟

ما ورته وویل سمه ده.

سبا سهار اته بجې مې حان ریس ته ورساوه، ریس راته وویل: ته خو هسې هم له پوهنتون څخه وروسته کار نلرې، نو زه غواړم تا د جمعیت په گوند کې شامل کړم، ته چاراسیا (چهار آسیاب) ته ولاړ شه، هلته د چاراسیا په بازار کې د انحر په نامه دوکاندار ده، هغه ته ووايه، چې حضرت گل ویل، چې ما په جمعیت کې شامل کړه، بس نور دې کار جوړ ده.

له خدای پاماني څخه وروسته د پوهنتون په خوا و خو خېدم ، له پوهنتون نه چې راووتم، بس د مشر په خبرو مې عمل وکړ، د جمعیت گوند کې یو حل بیا شامل شوم، چې کله انحر د جمعیت له دفتر څخه لاړه، نو ما د چهاراسیا دفتر مشر ته وویل: لکه چې زه دې ونه پېژاندم؟

هغه راته وویل: راته آشنا بنکاري خو سم مې ونه پېژاندي،
څوک یې؟

ما ورته وویل: زه د احمدشاه شریک یم، ته هم گلر جان یې،
غواړم چې احمدشاه وگورم.

گلمر جان و وويل: احمدشاه اوس هغه احمدشاه نده، چي ستا شريك وؤ، اوس يې نوم ډېر پورته ده، د جمعيت اتل ده، ته نشي کولای له هغه سره وگورې.

ما ورته وويل: ته يو حلي زما نوم ورته واخله، استخبار ورته ووايه بيا مي خپله پېژني، بيا به وگورو چي څنگه چل ده، له ماسره گوري او که نه.

گلمر جان وويل: سما ده، سبا ته راشه، احمدشاه هم راضي، ريښتيا ودي نه ويل، چي زه دي څه وپېژاندم؟
ما ورته وويل: هسي! ما د خاصو غرو په ناسته کي ليدلي وې.

xxxxxx

سبا زما څخه هېر شو، چي بايد د چاراسيا دفتر ته ولاړ شم، نو له پوهنتون څخه راسا د شورا خواته ولاړم.
هلته صنم ناسته وه، زه هم ور غلم سلام مي ورته واچاوه، بيا مي له لږ خبرو وروسته ورته وويل: زه نن غواړم، چي تا خپلي مورته ښکاره کړم، که دي خوښه وي وي، نو رايه راسره لاړه شه.

صنم مسکی شوه او بیا یې وویل: سمه ده! لار به شو، خو تر واده وروسته.

سر له سبا څخه پوهنتون د یوې اونۍ لپاره رخصت ده، زه او ته به نکاح وکړو، بیا به د چکر لپاره خوست ته ولاړ شو. زړه مې نه وو، خو د صنم له ډېر ټینګار وروسته مې ورسره ومنله، سبا سهار وختي له کوره ووتم، صنم سره مې په تېمور شاهي کې وعده ایښې وه، بیا له هغه ځای څخه محکمې ته ولاړو، هلته مو نکاح وتړله، له هغه ځای څخه مو خوست ته حرکت وکړ، چې کله خوست ته ورسېدو، نو هلته مو له ښار څخه لرې یوه کوټه ونيوله، دواړه هلته ولاړو، خو بیا مې په زړه وگرځېدل چې مور مې راته ویلي ول، چې چېرې تلې نو مونږ ته خبر راکړه.

نو ځکه ما هم صنم ته وویل: زه باید خپلې مور ته خبر ورکړم، چې زه خوست ته راغلی يم، کنه بیا په تشویش کېږي. صنم وویل: څه چاره وکړه، اوس خو نشو کولای چې بېرته ولاړ شو، لار شه وگرځه چېرته به ټیلفون وي، کورته زنگ ووهه.

ما ورته وويل: خو ز مونږ په کور کې تيلفون نشته.

هغې وويل: سمه ده! هسې هم زما خوست خوښ نشو، نو بيا
 څه چې بېرته کابل ته ولاړ شو، سبا به بيا کندهار ته ولاړ شو،
 يوه اونۍ به هلته تېره کړو، بيا به بېرته کابل ته راشو.

د دې په دې خبره حيران هم شوم، بيا مې له ځان سره وويل:
 کېدای شي، چې دا به غواړي چې زه او مور مې په تشويش نشو.

ماسپښين مو بېرته کابل ته حرکت وکړ، چې کله لوگر ته را
 رسېدو ماخستن وؤ، حزب اسلامي، جمعيت اسلامي، اتحاد
 اسلامي او حرکت اسلامي له شورويان سره کرکت کړئ وؤ
 (دوی له شورويانو سره جگړه کړې وه)، په دې کرکت کې
 شورويانو درې سوه وپکټې له لاسه ورکړې وې او مجاهدينو
 دوه نيم سوه، البته دغه شمېره د دوی له خولې څخه وه، په
 اصل کې خبره معلومه نه وه، چې چا څومره وپکټې له لاسه
 ورکړې وې او څومره نومرې يې کړې وې.

مونږ چې کابل ته را رسېدو نو د شپې لس بجې وې، صنم مې
 د صنم دوی کور ته ورسوله او زه خپل کور ته ولاړم، کور کې
 مې پلار راته وويل: چېرې وې؟

ما ورته وويل: هسي وظيفي ته تللي وم.

پلار مي راته وويل: بښه خبره ده، بي لاري ونکړي کنه بيا به
دي سم جوړ کړم.

ما ورته وويل: سمه ده، پلار جانه، چي ته څه وايي هغه به
کپړي.

بيا ما ورته وويل: سبا ته بايد کندهار ته ولاړ شم، يوه اونۍ
هله ته تېروم، يا کېدای شي چي تر هغې هم ډېر وخت تېر کړم،
بيا بېرته کور ته راځم.

مور او پلار مي دواړو په دې خبره ډېر ټينگار کولو چي: ډېر
هخوا او دېخوا مه گرځه، له هر چا سره خبرې مکوه او داسې
نور.

خو ما په زړه کې ويل: ياره زه د څه لپاره کندهار ته ځم او
تاسې څه فکر کوي؟

بيا مي مور او پلار ته وويل: نو د همدې لپاره زه اوس له
تاسو څخه خدای په امانې اخلم کېدای شي، چي سبا سهار
وختي حرکت وکړم، که مو څه پکار وي راته ويلای شي.

مور مې وويل: سمه ده، ز مونږ څه پکار ندي، راځه ډوډۍ
و خوره! لمونځ دې وکړه، بيا څمله هسې هم سبا سهار وختي
کندهار ته ځي.

چې ډوډۍ مې و خوره، بېغمه څملاستم، يو وخت چې پور ته
شوم، اووه نيمې بجې وې، ځان ته مې هم غوصه راغله، ځکه
ما له صنم سره په پنځه نيمو بجو باندي د سينماي پامير مخې
ته وعده کړې وه، ډېر په بېره مې خپل له کاليو ډک بيک
واخيست او د سينماي پامير مخې ته مې ځان ورساوه، هلته
مې هخوا دېخو ډېر وکتل صنم نه وه، ما وېل کېدای شي تللي
به وي، چې څنگه مې غوښتل بېرته کور ته راشم، صنم غږ
راباندني وکړ: بهرامه! چېرې ځي؟

چې مخ مې ورواړه او صنم مې وليده، نو ډېر خوشحاله
شوم، ځکه ما ويل اوس به په غوصه وي، خو دا هم خوشحاله
وه، ورته ومې ويل: تر اوسه درته په تمه وم، چېرې وي چې
دومره ناوخته راغلي؟

صنم وويل: دا خو ښکاري چې ډېر راته په تمه وي، مخ دې هم
نده مينځلي او دلته راغلي يې. هه هه هه هه هه هه هه هه

ما هم و خندل، فکر مي کاوه چي صنم راته پښور را کوي چي
ته خومره ناوخته راغلي يي، نو حکه مي وويل: نه ريښتيا،
چيري وي، چي دومره ناوخته راغلي؟

صنم بيا په داسي حال کي زما حواب را کړ، چي له خندا ډکه
وه، هه هه هه مخ مي مينځه (وينځه)، سهار لږ څه ناوخته پورته
شوم، يو څه وخت مي هم د مخ په مينځلو تېر که (کړ) هه هه.

دا خو ښکاره وه چي صنم له ماسره توکي کولې، نور په دې
هم پوي شوي وم، چي صنم په دې نه پوهېږي چي زه هم نوي
راغلي يم، نو ورته مي وويل: څه! چي نور له خيره سره خو.

له دې ځايه څخه تر د کندهار اډې پورې مي ټکسي ونيوه،
دواړه ټکسي ته وروختو، چي د کندهار اډې ته ورسېدو، نو
ښکته شولو، ټکسي ته مي چي پيسې ور کولې راته يې وويل:
ياره زه خو له ملگرو پيسې نه اخلم!

ما ورته وکتل بيا مي وويل: زه او ته له کومه ملگري شولو؟
ټکسي والا راته وويل: هېڅ ما وېل کېدای شي، چېرته به مي
ليدلې يې. چي ته وايي ملگري نه يو نو سمه ده! ملگري نه يو.

صنم هخوا ولاړه وه، ما چې غږ پرې وکړ، ټکان یې وخور، ما
ویل کیدای شې چې په ولاړه به ویده شوې وه، نو مې ورته
وویل: سهار په خیر راځه چې د کندهار ټکټ واخلو بیا به ځو.
لاړو د کندهار ټکټ مو اخیسته ټکتونه خلاص شوي وو،
بېرته راغلو د کندهار موټر ته وروختو، هلته د دوو کسو ځای
تش وو، کلنډر ته مې وویل: مونږ ټکتونه ندي اخیستي دلته
کېناستی شو؟

هغه په غوصه وویل: دا سیتونه ټول په ټکټ دي، تاسې بې له
ټکټ څخه نشی کولای چې دلته کېنې، بنکته شی!
تر څو ما څه ویل، خلکو په کلنډر باندې راچغه کړه: نور په
مونږ باندې ناوخته شوه، دوی په دغه سیت باندې کېنوه ژر
کوه چې نور لاړ شو.

کلنډر هم لکه چې نور له انتظار څخه سترې شوی وي،
وویل: سمه ده، زه ځمه! ټکټ ولاته وایم، چې ستاسو لپاره هم
ټکتونه راکړي، نور بیا ځو هغه کسان چې ټکټ یې اخیستی ده،
هغوی دې په بل موټر کې راشي.

پنځه دقي (دقيقي) وروسته کلنډر راغئ او درپور ته يې
وويل: څه له خيره سره سوار لي پوره ده.

حرکت مو وکړ، چې کله د غزني بازار ته رسېدو نو دولس
نيمې بجې شا او خوا وې، درپور مو تير ودر او ه او مونږ ته يې
وويل: هغه هوتل ده، که څوک ډوډي خوري نو ور مخته دې
شي.

زه او صنم دواړه هم هوتل ته ور غلو ما ورته وويل: کباب
راوړه، صنم وويل: ماته شوروا راوړه.

د هوتلي شاگرد په توکله وويل: څه رقم کباب، هو رينستيا که
کباب او خوروا نه وه، بيا څه راوړم.

چې ومې ليدل د هوتلي شاگرد توکې کوي، نو ما هم ورته په
توکو وويل: د موزو کباب راوړه! که کباب او شوروا نه وه، بيا
کروت (قروت) او جوارئ راوړه، که هغه هم نه وو، شنه پياز او
پاستي راوړه!

د هوتلي شاگرد و خندل او بيا لاره، لس يا پنځلس دقي
وروسته راغئ ماته يې شوروا کېښوده او صنم ته کباب، ما هم
څه ورته ونه ويل، ما شوروا وخوره او صنم کباب، په آخر کې

چې ډوډۍ لږ پاتې شوه، صنم وويل: اوس خو مونږ بښځه او
مېړه يو نو بايد په گډه ډوډۍ وخورو!

ما په ټوکه ورته وويل: اوس چې کباب خلاص شو، بښځه او
مېړه شولو؟

صنم وويل: نه! هغسې خبره نده، که ډېر کباب پسې ستي يې
نور درته راويي غواړه.

ما ورته وخنډل، ډوډۍ مو وخوره، بيا ور غلم هوتلي ته مې
پيسې ورکړې او تر هغه وروسته د موټر په خواروان شوم،
موټر ته چې پورته شوم، ډرپور هارنډونه (هارن) شروع کړ،
تر څو نور خلك هم راشي، ټول خلك راتول شول، بيا مو
حرکت وکړ، د ځينو ستونزو له امله ايله د شپې لس بجې
کندهار ته ورسېدو، چې کله بنکته کېدم، زما تر شا ناست
سړي راته وويل: کندهار کې څوک خپل خپلوان لري؟

ما ورته وويل: نه! هسې چکر ته راغلي يو.

سړي راته وويل: راځۍ نن شپه به له ماسره تېره کړۍ، سبا
مو، بيا خوشه چې هر چېرې ځۍ، اوس شپه ده، په هوتلانو کې
ځای نشته.

زړه نازړه مې ورسره هوکړه، د شپې د هغوی کره ولاړو،
هغه بېچاره يوه تشه کوټه لرله او يو دهليز کورنۍ يې هم

ډېره وه، په ما يې زړه نه کېده، چې مونږ دواړه په دهليز کې واچوي او داسې يې کولای نشول، چې دوی دهليز کې ځمليو ځکه دوی ډېر ول، ده وويل: ياره زه او ته به داسې وکړو چې پاس په بام به ځملو او شخې به دننه ځملي بيا سبا که له ماسره هم پاتې کېدی نو څه چاره به وکړو، هسې هم زه د کلي خان يم او که داسې هم نه وي، نو زه به يوه بله کوټه درته تشه کړم، کوټې خو هسې هم ډېرې دي، خو سامانونه پکښې ايشي دي. شپه مو تېره کړه، د سهار د لمانځه وخت به وؤ، چې سړي غږ راباندې وکړ، پورته شه چې لمانځه ته لاړ شو، زه هم پاڅېدم د سهار لمانځه لپاره مې اودس وکړ او د سهار لمونځ مې په جمع وکړ، چې بېرته راغلو، سړي وويل: راځه په باغ باندې يو چکر ووهو، لاړو په باغ باندې گرځېدو، هخوا او دپخوا ډېر وگرځېدو، بلآخره، د يوه سيند په غاړه کېناستو، سړي راته وويل: تو پوهېږې، چې زه تا پېژنم؟

ما ورته وويل: ما پېژنې؟ يعنې څه چې ته ما پېژنې؟ زه څوک يم؟ څه کار کوم؟ ته له کومه ما پېژنې؟...

سړي راته وويل: دومره سوالونه دې وکړل، زه تا پېژنم، ته يو ډېر ځوانمرده او شه سړئ يې، ته کېدای شي په دولت کې کار وکړې، تاله موټر څخه پېژم موټر کې سره آشنا شوي يو.

ايله مي زره ڪرار شو، تر ڇو دقو مخڪي پوري مي فڪر ڪاوه،
 ڇي ياره! لڪه ڇي رسوا شوي يي، خو سري بل رقم پيڙندم،
 سري ته مي وويل: رينستيا ودي نه ويل، ڇه ڪار ڪوي؟ نوم دي
 ڇه ده؟

هغه رات ٻه خندا وويل: ياره لڪه ڇي ته هم د پوشتنو مرض
 لري، دومره ڙر ڙر پوشتني ڪوي ڇي زه دي سترئ ڪرم، زه
 ڪوم مهم ڪار ڪوم، دا خپل پتي او باغونه ڪرم، مجاهدينو سره
 مرسته ڪوم، خو ٻه هيڻ تنظيم ڪي نه يم، نو مي بهادر خان ده،
 را ڇه نور لار شو، چاي به تيار وي.

لارو چاي مو وڃيند د چاي له ڇينلو وروسته، ما صنم ته
 وويل: ڇه ڇي نور له خير ه سره ڇو.

خو د صنم زره نه ڪبهه، بهادر خان هم وويل: ڇه ڪوي ڇي
 ڇي؟ هسي هم چڪر ته راغلي يي نو همدلته ٻه همدې ڪلي ڪي
 چڪرونه ووهي خپله ساعتيري ڪوي، ڇوڪ ڇه درته نشي
 ويلاي، اوس به مونڙ لار شو، بسڃي به يوه ڪوته تشه او پاڪه
 ڪري، ڪه مونڙ دلته اوسو نو هغوي ايله له تا ڇه مخ پت ڪري.

د شيپي زه او صنم دواڙه ٻه يواڻي ٻه يوه ڪوته ڪي ولو، سبا
 سهار ڇي ڪله زه پاڇيدم ڇي لارشم او د باغ ٻه منڃ ڪي ڇي
 ڪومه وياله ده، ٻه هغي ڪي غسل وڪرم، نو صنم هم راغله،
 اودس مي وڪري، بيا مي ڇان ٻه اوبو ڪي ڊوب ڪري، ٻه رته ڇي

ودان احمدزئ

ناظر ناول

راووتلم، خپل د بدن پوستکئ (خرمن) مې وموښله، بيا مې خان په اوبو کې ډوب کړ، بېرته چې راووتم، نو خپل پوستکئ مې وموښه، بيا مې خان په اوبو کې ډوب کړ، چې کله له اوبو څخه راووتم، گورم، چې صنم مې مخې ته ناسته ده، راته يې وويل: غسل دې وکړ، شپه ډېره خوندوره وه، ما ته خو يې سخت خوند راکړ، تاته څنگه؟

تر څو ما څه ويل، صنم زياته کړه: پوهېږې زما پخوانئ خاوند ولې مړ شو؟ ځکه چې له شورويان سره په جگړه کې اخته وؤ. هغه هم ډېر ساده سړئ وؤ، هغه سره هم هرې شپې خوند کاوه، خو زه په يوه خبره پوهه نشوم، دا تاسې ولې دومره ژر په هرچا باور کوئ؟

ته څه فکر کوئ، زما له سترگو پټ وي، دا چې ته ما ته يو نوم راکړې، په تذکره کې بل نوم ولري او په حزب کې بل نوم دا له ما څخه پټېږي؟

ناظر جاننه! ته پوهېږې زه ولې له تاسره راغلم؟

ځکه راغلم، چې کوم زور چې په يوه داسې هلك کې وي، چې په لومړي ځل واده کوي، هغه په نورو هلکانو کې نه وي، زما لپاره خو ډېر هلکان پيدا کېدل چې زه واده ورسره وکړم، ځکه زه د ښکلا ملکه يم، خو ته ډېر ساده او زورور وي، هسې زما دښمن هم وي.

زه ستاد مشر مشره وم، خو تا ما ته تل دروغ ويل، اوس زه هم هغه كار كوم، چي شور ويانو زما له خاوند سره كړئ وؤ.

ما ورته وويل: خو تا ويل دومره مينه در سره لرم لكه دنيا؟

صنم وويل: خومره كم عقل يي، هغه ستا سو مشهور خبره

ده: دنيا بي وفاده. دنيا فاني ده...

چي ترڅو مي څه ويل، صنم گپت كلكو بنسته (كش كړ)، زما سينې ته يي د تفنگچي ميل جوړ كړ او پوره شاجور يي زما په سينه كې تش كړ، زما په سترگو هم تياره شوه، ترڅو

دوام لري...

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**